№ 185 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאַגעבלאַט

21-טער יאהרגאַנג | 8 Sierpnia 1928 r. | מיטוואָך, כ"ב מנחם אב תרפ"ח

צוויי דריטעל פון דער ליטווישער קאוואלעריע געפינט זיך אויף דער פויליש-ליטווישער גרעניץ.

ווייטערדיגע קאָנצענטראַציע פון ליטווישן מיליטער ביי דער גרעניץ

ווילנא, 7 אויגוסט (ספּ.) פון דער פויליש-ליטווישער גרעניץ מעלדעט מען, אַז די ליטווינער קאָנצענטרירען ווייטער אויף דער גרעניץ זייער קאוואַלעריע-אָפּטיילונגען. גאַנץ ליטא פאַרמאָגט 3 פולק אולאַנער, געפינען זיך שוין 2 ביי דער גרעניץ.

די בעפעלקערונג וואָס וואוינט ביי דער גרעניץ לעבט אין צוטערניש מורא האָבענדיג פאַר רעקוויזיציעס און אַנדערע צרות, וואָס זיי קאָנען האָבען אויסצושטעהן פון מיליטער.

טשעמבערלען האָט שוין א ממלא מקום

לאָנדאָן (אַטע) דער ענגלישער קעניג האָט נאָמינירט דעם לאָרד אַטשענדום אַלס טשעמבערלען'ס שטעלפערטרעטער אויף דער גאַנצער צייט פון זיין קראַנקהייט.

לאָרד אַטשענדום וועט אָנפיהרען מיט דער ענגלישער דעלעגאַציע אויף דער סעפּטעמבער-סעסיע פון דער פעלקער ליגע.

מורא'דיגע שרפה אין גאַלאַץ

12 גרויסע וואוין-הייזער פערברענט געוואָרען

70 יודישע משפחות געבליבען אהן א דאך איבערן קאָפּ.

בוקאַרעסט, 7 אויגוסט (יט"א) אין גאַלאַץ איז געווען אין דער פריה אויס געבראָכען א מורא'דיגע שרפה, וועלכע האָט אין א גאַנץ קורצער צייט אָנגענומען ריזיגע פאָרמען. 12 גרויסע וואוין-הייזער זענען פולשטענדיג פערברענט געוואָרען. 70 יודישע משפחות זענען געבליבען אָהן א דאך איבער'ן קאָפּ און אָהן מיטלען צום לעבען. פיל מענשען, וואָס האָבען פערלוירען זייער פערמעגען, האָבען בעקומען א נערווען-ערשיטערונג. די פייערלעשער האָבען זיך נים געקענט קיין עצה געבען מיט די פייער-צונגען, וועלכע האָבען פסדר ארומגעכאַפּט אַלץ מעהר הייזער. ערשט א דאַנק דער ענערגישער אַקציע פון מיליטערישען גאַרני-זאָן איז געלונגען צו לאָקאַליזירען די שרפה.

שטורם-ווינד אין קאַרפּאַטען-רוסלאַנד

מאַכט מורא'דיגע פערוויסטונגען

פּראַג 7 אויגוסט (ספּ.) פון אונגוואַר אין טשעכאָסלאָוואַקיען מעלדעט מען אַז נאָך די שטאַרקע היצען אין קאַרפּאַטען-רוסלאַנד האָט דאָרט געהערשט א שטאַרקער ציקלאָן. עטליכע מענשען זענען פערוואונדעט געוואָרען. זעהר פיעל בוימער זענען צובראָכען געוואָרען. פיהרען האָבען זיך איבערגעקערט. אין דער שטאָדט טוריא איז אַבגעריסען געוואָרען דער דאַך פון א פאַבריק. א 12-יעהריג יונגעלע איז דערהרגעט געוואָרען.

א יוד בעקומט דעם ערשטען פּרייז

אויף דער קונסט-אויסשטעלונג פון אָלימפּיאַדע.

אַמסטערדאַם, 7. אויגוסט. (י. ט. א.) אויף דער קונסט-אויסשטעלונג, וועלכע איז אָרגאַניזירט געוואָרען ביי דער אָלימפּיאַדע, האָט בעקומען דעם ערשטען פּרייז (א גאָלדענעם מעדאַל) דער יודישער מאָלער יצחק איזראעל פאַר זיין בילד „דער רוימער רייטער". דער געווינער פון פּרייז איז א זוהן פון דעם בעריהמטען יודישען האָלענדישען מאָלער איזראעל.

פון א געהיימניספולער מערדערליכע האַנד איז דערהרג'עט געוואָרען א יודישער כלל-טוער אין סאָסנאָוויץ

סאָסנאָוויץ (ספּ. צום „ל. ט.") דער בעוואוסטער סאָסנאָוויצער יודישער כלל-טוער חיים שווייצער איז אויף א געהיימניספולען אופן ערמאָרדעט געוואָרען אין ראַבשטין, וואו ער איז געווען אויף זומער-וואוינונג. בעת שווייצער איז געגאַנגען שפּאַצירען, איז אויף אים אָנגעפאַלען עמעץ א פּאַרשוין און אים דערשטאָכען מיט א מעסער.

דעם שווער-פערוואונדעטען שווייצער האָט מען גענומען אין שפּיטאָל אַריין, וואו ער איז תיכף געשטאָרבען. פּאָליציי זוכט דעם מערדער.

גריכישע רעגירונג קאַפּיטולירט פאַר באַנדיטען

זי גיט אויסקויף-געלד פאַר צוויי פּאָליטיקער

אַטען, 7 אויגוסט (ספּ.) נישט ווייט פון יאַנינא האָט א רויבער-באַנדע פערפיהרט די צוויי אָנגעזעהענע גריכישע פּאָליטיקער מילנאַס און מעלאַס און געפאָדערט פאַר זיי אויסקויף-געלד 5 מיליאָן דראַכמעס. די גריכישע רעגירונג האָט מסכים געווען אויסצוצאָהלען די דאָזיגע סומע פאַר די צוויי געפאַנגענע פּאָליטיקער.

רעדאַקטאָר פון „לאָדזשער טאַגעבלאַט" אויפגענומען אין לעטלענדישען אויסערן-מיניסטעריום.

די יודישע פּרעסע מאַכט איהם א וואַרימען קבלת-פּנים.

ריגא, 7 אויגוסט (ספּ.) דער רעדאַקטאָר פון „לאָדזשער טאַגעבלאַט" ה' ישראל קאַהאַן איז אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן לײטער פון פּרעסע-דעפּאַר-טאַמענט ביים אויסערן-מיניסטעריום און געהאַט מיט איהם א לענגער געשפּרעך. צום סוף האָט דער אָנפיהרער פון דע-פּאַרטאַמענט איבערגעגעבען דעם רעד. קאַהאַן א רייכע ליטעראַטור וועגען דער ענטוויקלונג פון דער לעטלענדישער רע-פּובליק. די יודישע זשורנאַליסטען אין ריגא האָבען געמאַכט דעם ה' קאַהאַן א וואַרימען קבלת פּנים און די ערטיגע יודישע פּרעסע האָט געגעבען זיין בילד צוזאַמען מיט לענגערע נאָטיצען.

א יוד. מיליאָנער ווערט אַנ'אָרימאַן

און איצט איז ער צוריק רייך געוואָרען

ריגע (יט"א) ווען עס האָט זיך געבילדעט די איצטיגע לעטלענדישע מלוכה איז איינער פון די רייכסטע יודען אין דער נייער לעטלאַנד געווען א געוויסער יעקב קליין, פון אויך וועמען מען פלעגט רופען „דער איזער קעניג". די פריהערדיגע רעגירונג האָט אָבער קאָנפיסקירט דעם גאַנצען אייגענטום, פון קליין, וואָס איז בעשטאַנען פון גרויסע ערד-שטחים, פאַבריקען, אייזענבאַהנען וכדומה אין דעם סמך, וואָס קליין זאָל דעם דאָזיגען פערמעגען האָבען בעקומען פון דער רוסישער אָקופּאַציע-מאַכט. קליין איז שוין געשטאַנען אויס'ן שוועל פון באַנקראָט. איצט האָט דער מיניסטערען-קאַבינעט בעשלאָסען זיך אָבצוזאָגען פון אַלע פּרעטענזיעס און האָט פּערצעדירט אומצוקעהרען קליינען די קאָנפיסקירטע ערד-שטחים און פאַבריקען.

אכטונג

בעקער-מייסטער-פעראיין

היינט, מיטוואָך דעם 8/8 8 אזייגער א ענד קומט פאָר אין איינענעם לאָקאַל ווסכאָדניא 53 א דרינגענדע פערזאַמלונג

פון אונזערע מיטגלידער. צוליב דער וויכטיגקייט פון דער טאָג-אָרדנונג בנוגע די פּאַך-לאַגע ליגט אין די אינטערעסען פון די מיטגלידער די פערזאַמלונג בייצוואוינען.

בעמערקונג אין דער פערזאַמלונג נעהמען אַנטייל דער פּרעזעס פון בעקער-פעראיין ה' ווילנער און ה' סלומאַנאָוויטש פון וואַרשא.

די פערוואַלטונג

פון בעקער-מייסטער-פעראיין

8-טונג קירזשנער-מייסטער

היינט, מיטוואָך פּינקטליך 8 אָווענד קומט פאָר אין איינענעם לאָקאַל פּאַלודניאָווא 4 די גרינדונגס-פערזאַמלונג

פון צעך פון קירזשנער-מייסטער פון לאָדז און אומגעגענד, מיט דער בעטייליגונג פון א דעלעגאַט פון דער סטאַראָסטווא.

צוליעב דער וויכטיגקייט פון דער פערזאַמלונג ווערען אַלע קירזשנער-מייסטער געבעטען פּינקטליך צו קומען.

די פערוואַלטונג

פון קירזשנער-מייסטער-פעראיין

פּאַלודניאָווא 4

פערלאַג מעטראָ מוזיק קאָ. ניו-יאָרק

נאָר וואָס דערשינען

מיכל געלבאַרט

צען לידער

גאָנץ מיט וועריאַנער

כאָר

מיין גייסט — י. ל. פּרץ

איך ליב די אַרבעט — א. פאַטנער

ווער האָט עס — איציק פעפער

סאָלאָ

מיין יונגעלע — מאָני לייב

זי — א. רייזען

די נאַכט — א. דאָמאַניץ

דער שניידער — ש. אַנ-סקי

פאַר א רעגן — א. לוצקי

זיבען אָדלערס — א. ניטנזאָן

מאַמעניו מײנע — יהואש

פּרייז 8.90 גילדן

ביבליאָטעקן—ראַבאַט

לידער מיט נאָטען

מוזיק—מ. געלבאַרט

1. שטיינערנע פּאַלאַצן — י. ל. פּרץ

2. אין קבר

3. שנײעלע — מאָני לייב

4. צום פּראָטעסט — ח. נ. ביאַליק

5. אַליין — ה. ראָזנבלאַט

6. א לויב דער אַרבעט — ק. הײַלפּער

7. אין א אָרים שטיבעלע — מ. קאָרמאַן

פּרייז פון יעדן נומער 1.80 גילדן

8. בין איך מיר א שניידערל (פאָלקס-ליד)

9. מיר שמידן — ש. וואָלמאַן

פּרייז פון יעדן נומער 1.20 גילדן

ביבליאָטעקן—ראַבאַט

פערקויף:

אין בוכהאַנדלונגען: ג. בערלינסקי, לאָדוש, אַלטשטאָט 12, רעכטע אָפיצ. 2. ש. און ביי ה. זאָננענבערג, זגערזשער 19.

ליי-ביבליאָטעק

א. נ. א. אייזענשלאָס

פּאַלודניאָווא 11, לינקע אָפיצינע 3 שטאָק.

די ביבליאָטעק איז טעגליך מאָנטאָג און מיטוואָך פון 6—10 אָוונט און שבת פון 10—1 מיטאָג און פון 4—10 אָוונט. איינשרייבען קען מען זיך יעדען טאָג פון 6—10 אָוונט.

Dr. med. P. Klinger

ספּעצ.-אַרצט פאַר הויט-האָר-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

הײלט מיט קוואַרץ-לאַמפּען.

אַנדזשעיאַ 2, טעל. 28-82.

ד"ר

ראָזענצווייג

נאַרוטאָוויטש 9, טעל. 74-36

צוריקגעקעהרט

Dr. H. Rakowski

אינערליכע קראַנקהייטען

זאַכאָדניאַ 8, טעל. 34-37.

צוריקגעקעהרט

א פּאַסיקס לאָקאַל

מיט 30 מעכאַנישע וועב-שטול 64—72 צאָל אויך איי-ניגע רעהאָלטער-שטול הערט פון זאָפאָרט צו פאַכטען געזוכט. אָפערטען אונטער „K." אין אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזשער טאַגעבלאַט". 3608

Dr. med. A. Mazur

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק. ווי אויך שטום און שפּראַך-פעהלער

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

וואַסכאָדניאַ 65

איינגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46 טעל. 66-01

נעמט אָן פון 1½—12½ און פון 3—5 נאָכמ.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געכטען אָוונד געשטאָרבען אין איהר 50 יאָהר אונזער טייערע מוטער, שוויגער-מוטער, שוועסטער, שוועגעריו און טאַנטע

נ"ע דאָרא שיין (געבוירענע טענענבוים)

די לויה וועט פּאַרקומען אין סלאָווקאָוו. וועגען טערמין פון דער לויה וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

נייע לופט-רייזע איבער'ן אקעאן
נעמט אונטער דער פוילישער פליהער קאוואלסקי

קובאלא און אידזשיקאווסקי
פלאנען א נייע לופט-רייזע איבער'ן אקעאן
דער פליהער קאוואלסקי איז זיך אין זיי מתקנא און געהט אויך אונטערנעמען א פליה.

ליסאבאן (א.ה.) דער מאיאר קובאלא האט שוין פערלאזט דאס שפיטאל און אפארטא און האלינט שוין צוזאמען מיט'ן מאיאר אידזשיקאווסקי אין א האטעל.

אין א געשפרעך מיט פרעסע-פארשטער האבען קובאלא און אידזיקאווסקי ערקלערט, אז זיי טראגען זיך ארום מיט א פלאן פון א נייער לופט-רייזע א.בער'ן אקעאן.

זיי האבען אויסגעדריקט זייער באדויערן, וואס צוליב עפעס א טעכנישען מכשול האבען זיי זיך געמוזט אומקעהרען פון מיטען וועג.

דער אקראפיא! „מארשאל פילסודסקי" איז געוואָרען צונומען אויף בעזונדערע מיילען, מארגען ווערען זיי פערפאקט און אפגעשיקט מיט דער באהן אין היימען וועג.

ווארשא (א.ה.) „זשעטשפאספאליטא" מעלדעט, אז עס פראיעקטירט זיך אויך א נייער פליה פון פוילישע פליהער קיין אמעריקא. דעם פליה וועט אונטערנעמען דער פילאט קאוואלסקי. דער ארויספליה זאל פארקומען פון רוים אדער פון ליסאבאן אויף א הידראפלאן. דער פליה וועט ווארשיינליך פארקומען אין סעפטעמבער.

מאקדאנאלד פאר בעניינען די בעציהונגען מיט סאוו.-רוסלאנד

לאנדאן (אטע) דער געוו. ענגלישער פרעמיער-מיניסטער מאקדאנאלד איז אנגעקומען קיין מאנטרעאל. דארט האט ער אויף א פערזאמלונג ערקלערט, אז אויב די ליבער-פארטיי וועט קומען צו דער מאכט אין ענגלאנד, וועלען תיכף בעניינט ווערען די בעציהונגען מיט סאוויעט-רוסלאנד.

מורא'דיגע באהן-קאטאסטראפע
פיל טויטע און פערוואונדעטע

מאונדס (דרום - אמעריקא) נעבען דער סטאציע מאונדס איז פארגעקומען א שרעקליכע באהן-קאטאסטראפע. דער שנעל-צוג, וואס איז פערבונדען מיט דער ראזינער סטאציע האט זיך פלוצלונג אויסגעגלייטשט און זיך צוזאמענגעשטויסען מיט א פאסאזשיר-צוג, וואס איז געלאפען אויף דער סוויטער ליניע. די פאלגען זענען געווען שרעקליכע. 8 וואגאנעס פון פאסאזשיר-צוג זענען צושמעטערט געווארען. און טייל אנדערע וואגאנעס איז אויסגעבראכען א שרפה.

ביז איצט האט מען פון הינטער די חורבות אפויסגעשלעפט 10 טויטע און 60 שווער פערוואונדעטע. אבער דערמיט איז נאך די צאהל פון די קרבנות נישט פערענדיגט.

אונטערגעגאנגען אן איטאליענישע אונטער-וואסער-שיף

רוים (אטע) ביי די איבונגען פון איטאליענישען קריגס-פלאט געבען דער אונזעל בריאני איז פארגעקומען א שוידערליכע קאטאסטראפע. די קאנטרטאר-פערע-שיף האט זיך צוזאמענגעשטויסען מיט'ן אונטערוואסער-שיפעל „סי 14". דאס אונטערוואסער-שיפעל איז מאמענטאל אונטערגעגאנגען.

די מיטלער האבען זיך אראבגעלאזט אויפ'ן גרונד פון ים ארויסצוראטעווען דאס אונטערוואסער-שיפעל. די פאלמענער ערקלערען, אז די מאטראזען, וואס געפינען זיך פערשלאסען אין שיפעל דראהט נישט קיין לעבענס-געפאהר און עס איז דא א האפנונג זיי ארויסצוראטעווען.

„זאלען יודען דערטרונקען ווערען"
א פאל פון חיה'שען אנטיסעמיטיזם אין אונגארן
צוליב וואס א קריסטליך יונגעל איז דערטרונקען געווארען.

בודאפעסט (יט"א) אין שטעטעל וויינען ביים ברעג פון דאנוי איז פארגעקומען א שוידערליכער דפאקט פון חיה'שען אנטיסעמיטיזם, וואס האט ארויסגערופען א שטארקע אויפרעגונג ביי דער גאנצער דארטיגער בעפעלקערונג. אין דאנוי האט זיך אנגעהויבען צו טרונקען א יונגעל. ווען א יוד א פערביינגעהער, וועלכער האט גוט געקענט שווימען האט זיך געוועגדעט נאך הילף צו א גרופע קריסטען, האבען זיי געענטפערט, מיט געגדיג, דאס עס טרונקט זיך א יוד: „זאל דאס יונגעל דערטרינקען ווערען, וועט זיין מיט א יוד ווייניגער"! פאליציי, וואס האט שפעטער אנגעהויבען צו זוכען דעם דערטרונקענעם האט איהם שוין געפונען א טויטען. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז גארנישט געווען קיין יוד נאר א 14-יעהריגער קריסטליכער יונגעל. די בודאפעסטער פרעסע מאכט רעלט שארף דעם דאזיגען ווילדען מאט.

אונזער

מענדעלי = פרעמיע

צוליב דער גרויסער נאכפראגע אויף אונזער מענדעלי פרעמיע, האבען פערפעהלט עקזעמפלארען און מיר האבען געמוזט אין פערלאג פערגרעסערן אונזער בעשטעלונג. מיר האבען ווידער ערהאלטען א פרישען טראנספארט פון די מענדעלי-ביכער און אלע אונזערע אבאנענטען און לעזער, וואס האבען ביז איצט די פרעמיע נאך נישט בעקומען צוליב דער דערמאהנטער סבה, קענען זי איצט קריגען אויף די פריהערדיגע בעדינגונגען.

דער פערלאג
„לאדזער טאגעבלאט"

א יוד אויפגעשלאסען פון דער קאמוניסטישער פארטיי פאר רופען „גוי-חזיר".

מאסקווע (יט"א) אברהם באזאן, א יודישער ארבייטער, און מיטגליד פון דער קאמוניסטישער פארטיי אין קיעוו איז אויסגעשלאסען געווארען פון דער פארטיי צוליב דער בעשולדיגונג, אז ער פלעגט אפט איבערחזרן אז „א גוי איז א חזיר און א גנב" און נישט איינמאל זאגען דאס ווערטעל „טוב שבגוים הרוג". אן אפענע פערזאמלונג פון דער קאמוניסטישער פארטיי האט דערפאר געשטעמפעלט באזאנען אלס שאוויניסט און איינשטימיג בעשלאסען איהם אויסשליסען פון דער פארטיי.

א טייל יודישע קויהלען-גרובען-ארבייטער אין סאוויעט-רוסלאנד
קעהרט זיך אום צוריק אהיים

מאסקווא (יט"א) דער פערזוך פון דער סאוויעטישער רעגירונג צו העלפען די יודישע ארבייטסלאזע יוגענד פון די קליינע שטעטלעך דורך שיקען זיי אויף ארבייט אין די קויהלען-גרובען פון דאנער ראיאן, האט נישט געגעבען ביז איצט קיין גינסטיגע רעזולטאטען. פון די הונדערט יודישע ארבייטסלאזע, וואס זענען געשיקט געווארען אין די קויהלען-גרובען, האבען זיך איצט א גרויסע טייל אומגעקעהרט צוריק אהיים. זיי האבען זיך ביי דער ארבייט אנגעשטויסען אויף אזעלכע שוועריגקייטען, וואס זיי זענען נישט געווען ביי זייערע כחות. בלויז א געוויסער טייל וואס איז פיזיש שטארקער איז געבליבען אין די שאכטען.

דער „עמעס" בעשולדיגט די ארטיגע אדמיניסטראציע פון די קויהלען-גרובען, אז איהר צוגאנג צו די אנגעקומענע יודישע ארבייטער איז נישט געווען קיין ריכטיגער און אז זי האט נישט גענומען אין אכט די אייגענארטיגקייטען, וואס מיט זיי אנגעוועגדעט ווערען ביים אריינציהען די יודישע ארבייטסלאזע יוגענד אין אזא שווערער ארבייט ווי די ארבייט אין די קויהלען-גרובען. די צייטונג זאגט אויך, אז אין דער צוקונפט דארף מען אויף די ערטער און די שטעטלעך אפקלויבען געזונדערע יונגעלייט ביים שיקען זיי אין די קויהלען-שאכטען.

„געהט קיין שוועדען און זאגט פארוואס כ'האב נישט געקענט צוריק קומען"
דאס זענען געווען מאלמגרענ'ס לעצטע ווערטער.

שטאקהאלם. (ספ.) דער קאפיטאן מאריאנא איז אנגעקומען קיין שטאקהאלם. אויפ'ן דעק פון דער שיף „סיטא די מילאנא" האט מען איהם געבויט אראפנעהמען א פוס, וואס איז געווען פולשטענדיג עפגעפרוירען. קאפיטאן מאריאנא דערצעהלט איצט באריכות וועגן די יסורים, וואס זיי זענען אויסגעשטאנען בעת'ן וואנדערן איבער'ן איז. זיינע שילדערונגען ווירקען אזוי איבערצייגענד, אז אלע חשדים, וואס ווערען געווארפען אויף איהם און צאפ'ן בנוגע מאלמגרענ'ס טויט צושוימען ווי רויך.

מאלמגרען איז געווען אין דער מיינונג, אז חיות ער איז מעהר ווי אלע איבריגע מיטגלידער פון דער נאבילע-עקספעדיציע בעקאנט מיט דער פאלאר-געגענד, דארף ער געהן זוכען א וועג פאר אלעמען. דעם איינציגען רעוואלווער, וואס זיי האבען פערמאגט, האבען זיי איבערגעלאזט נאבילע'ן. מאלמגרען, צאפי און מאריאנא האבען געהאט בלויז א האק מיט וועלכער זיי האבען גערעכענט צו דער'הרג'ענען א בער.

דאס געהן איבער'ן אפז איז געווען פערבונדען מיט פיעל מעהר שוועריגקייטען און סכנות, ווי זיי האבען תחילת געמיינט. ביי טאג זענען זיי געגאנגען און ביינאכט האבען זיי זיך געלעגט איינער הארט בוים אנדערן, צודעקענדיג זיך מיט דער איינציגער קאלדרע, וואס זיי האבען פערמאגט. ליגענדיג אזוי אויפ'ן איז האט מאלמגרען דערצעהלט וועגען זיין מוטער און וועגען זיין כלה. ווען מאלמגרען האט געפיהלט אז ער איז ערשעפט און קען מעהר נישט געהן, האט ער געבעטען זיינע חברים אויסצינראבען איהם א קבר, אויף וואס זיי האבען געצוואונגענערהייט מסכים געווען. זיין קאמפאס האט מאלמגרען איבערגעגעבען צאפין און געבעטען איבערצוגעבען איהם, זיין מוטער. ער האט אויך געהאלט איבערשיקען די מוטער זיין פינגערל, וואס ער האט בעקומען ווען ער איז געווארען דאקטאר, אבער דער פינגער איז געווען געשוואלען, און ער האט נישט געקענט אראפציהען ס'פינגערל. ער האט דאן געבעטען די חברים, אז זיי זאלען איהם אפהאקען דעם פינגער און אראבנעהמען ס'פינגערל, זיי האבען אבער באין אופן נישט געוואלט עס טהון.

ווען מאלמגרען האט זיך געלעגט אין קבר, זענען נאך צאפי און מאריאנא געשטאנען ביי איהם 24 שעה און געבעטען, אז ער זאל פרובען צו געהן מיט זיי, אבער מאלמגרען האט זיך געהאלטען ביי ס'זייניגע. זיינע לעצטע ווערטער זענען געווען: געהט און זאגט אין שוועדען פארוואס כ'האב נישט געקענט צוריק קומען. כ'מיל דא שטארבען.

א מעשה מיט א בית-עלמין, מיט א הונד און מיט א גלגול.
וואס ס'קען זיך פאסירען אין היינטיגען רוסלאנד.

די יודישע צייטונגען פון ראטען-רוסלאנד דערצעהלען פאלגענדע געשיכטע: גאנץ שומיאטש (סמאלענסקער גובערניע) קאלט איצט מיט א גלגול פון א יודישער נשמה, וואס איז געפונען געווארען אויף דעם שומיאטשער אלטען בית-עלמין און דער פארם פון א דער'הרג'עטען הונד.

דער בית-עלמין אין שמיאטש איז שוין אויבער ביינצינג יאהר אלט. ער איז אונגאנצען פערוואקסען מיט גראז. קיין מתים בעגראבט מען אויף דארט שוין נישט. האט דער ארטיגער סאוויעט פון שטעטעל געוואלט אויפ'ן פלאץ פון בית-עלמין אוועקשטעלען א יודישע קונדער-שול. פערשטעהט זיך, אז די פרומע יודען פון שטעטעל האבען אויפגעהויבען געגען דעם א געשריי, זאגענדיג, אז זיי וועלען נישט לאזען צושטערען די אלטע קברים.

און דער צייט, ווען די פרומע יודען האבען זיך געגרייט צום קאמף געגען ארטיגען סאוויעט, האט דערוויילע פאסירט, אז מ'האט אויפ'ן בית-עולם געפונען א דערשאסענעם הונד. מענה'ן די קאמוניסטישע טוער פון סאוויעט, אז דער הונד איז מסתמא צופעליג דורך עמיצען דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן בית-עלמין. און די פרומע יודען מענה'ן, אז דער הונד איז גארנישט קיין פשוט'ער הונד, נאר א גלגול פון א יודישער נשמה, וואס איז ארויס פראטעסטירען געגען די פלענער פון סאוויעט.

די גאנצע מעשה מיט'ן גלגול ווערט אין שטעטעל גענומען אזוי ערנסט, אז די ארטיגע פרומע יודען פלאנעווען צו ערקלערען א תענית פאר דער הינטישער נשמה און פלאנעווען צו ברענגען דעם הונד-גלגול צו קבר ישראל טאקע אויפ'ן אלטען בית-עלמין.

דייטשען און פראנצויזען גיבען זיך די הענד אלס סימבאל פון פערברודערונג
צווייטע קאנפערענץ פון סאציאליסטישען קאנגרעס

ברוסעל, 7 אויגוסט (ספ.) דער צווייטער טאג פון סאציאליסטישען קאנגרעס האט זיך אנגעהויבען אונטער'ן בימבאלישען פארזיץ פון פראנצויז בוער און דעם דייטש קריספיען.

בוער האט ערקלערט אין זיין רעדע, אז פאר דעם צווייטען אינטערנאציאנאל איז די פערברודערונג פון די ווינער און בעזונגטע א געשעהענער פאקט.

בעת די דאזיגע ווערטער האט ער פייערליך דערלאנגט די האנד דעם דייטשען סאציאליסט קריספיען.

נאך דער דאזיגער דעמאנסטראציע פון פערברודערונג איז מען צוגעטרעטען צו דער דיסקוסיע איבער די עקאנאמיש-ווירטשאפטליכע פראבלעמען.

דער אמעריקאנער סאציאליסט הילקוויט האט ערקלערט, אז נאך דער מלחמה איז די מאכט פון קאפיטאליזם פיל שטארקער, ווי פאר דער מלחמה מיט דעם אויגעם אונטערשייד, וואס איצט האט זיך דער צענטער איבערגעטראגען קיין אמעריקא, וועלכע האט בעקומען די עקאנאמישע און פינאנציעלע העגעמאניע איבער דער וועלט.

די אונגעהויערע הלואות מאכען פון די אייראפעאישע פעלקער פאר שקלאפען פון אמעריקאנער קאפיטאל. די מאנאפאלען, קארטעלען און טרוסטען שטעלען מיט זיך פאר א גרויס געפאהר פאר'ן שלום.

דער ענגלישער דעלעגאט קראמפ, דערצעהלט וועגען דער טרויעריגער סיטואציע פון די ענגלישע ארבייטער און ער פאדערט אויף דעם אינטערנאציאנאל צו פערנעמען זיך מיט דער פראגע פון ארבייטסלאזיגקייט און שכירות. נאכמיטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער אנטוואפענונגס-קאמיסיע.

און ברוסעל געפינען זיך איצט עטליכע טויזענדער פון פעלקער-ליגע סעקרעטאריאט, אלס געסט אויפ'ן סאציאליסטישען קאנגרעס.

לאדזער גנב ארטור לאנגע
אנפיהרער פון דער באנדע גנבים, וואס האבן בע'גנבעט די ווארשאווער קאשטשאלען.

ווארשא (טעלעפאניש) אין משך פון א גאנץ קורצער צייט זענען און ווארשא און אין דער אומגעגענד פארגעקומען גנבות אין די קורכען. די גנבים האבען זיך ארייגעקריגען ביינאכט אין די קורכעס און ארויסגעגנב'עט די ווערטפולע גאלדענע חפצים.

די פאליציי האט א לאנגע צייט געזוכט די גנבים אבער אהן שום רעזולטאט.

עהערגעכטען ביינאכט איז ווידער פאר געקומען א גנבה אין א ווארשאווער קורך די פאליציי האט דורכגעזוכט אלע מלינות און זי איז אויף סוף כל סוף געפאלען אויף די שפורען פון דער באנדע. די פאליציי האט זיך דערוויסט, אז דער אנפיהרער פון די קורכען-גנבים איז דער בעוואוסטער לאדזער גנב ארטור לאנגע (א רמטש), א פארשוין, וועלכער איז גוט בעקאנט אויפ'ן לאדזער ברוק און איז שוין אפגעזעסען א שעהנע פאר יאהר און תפיסה פאר „מעשים טובים". לאנגע איז תיכף געווארען ארעסטירט. די איבריגע גנבים ווערען געזוכט.

לאָדזער טאַגעבלאַט

ד"ר רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונט.
נישט באַשטעלטע מאַנוסקריפּטן ווערן נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

סאָציאַליסטישער אינטערנאַציאָנאַל און דער ארץ-ישראל-אויפבוי.

אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען סאָציאַליסטישען קאָנגרעס, וואָס קומט איצט פאָר אין בריסעל איז געפיהרט געוואָרען א דעבאַטע וועגען ארץ-ישראל. די פּועלי-ציוניסטישע דעלעגאַציע האָט פאָרגעלייגט צו בילדען א ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס זאָל זיך פאַרנעהמען מיט די פראַגען וועגען אַרבייטענדען ארץ ישראל און הענדערסאָן, ד"ר אדלער, אַבראַמאָוויטש און אויטאָ באַוער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט קעגען דאָזיגען פאָרשלאַג. בלי-ספק זענען די מאָטיוון, וואָס האָבען באַוואויגען הענדערסאָנ'ען צו פאַרלאַנגען אָפּצושטעלען דאָס ארץ-ישראל-פּראָבלעם פון סדר-היום גאַנץ אַנדערע, ווי ביי די איבריגע דרט, וועלכע זענען פּרינציפּיעלע געגנער פון ציוניזם אין אַלע זיינע פאָרמען. ווייסען מיר דאָך, אז הענדערסאָנ'ס נאָמען פיגורירט צווישען די אַנדערע סאָציאַליסטישע פּערזענליכקייטען, ווי ליאָן בלום, וואַנדערוועלדע און עדוארד בערנשטיין, וועלכע אָרגאַניזירען א ספּעציעלע סאָציאַליסטישע קאָנפערענץ געווידמעט דעם אַרבייטענדיגען ארץ-ישראל.

הענדערסאָנ'ען האָבען דאָ גיכער באַוואויגען פאָרמעלע מאָטיוון, האַלטענדיג אז ס'איז נאָך פריהצייטיג צו אנגאַזשירען דעם גאַנצען סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל אין ארץ ישראל פּראָבלעם, כל זמן די פערשטענדניש פאַר דער דאָזיגער זאַך איז נאָך נישט פאַרהאַן ביי אַלע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען און פיהרער.

דערביי מוז אונטערגעשטראָכען ווערען, אז דווקא גראַד אין דער לעצטער צייט האָט די פערשטענדניש פאַר'ן ציוניזם אין די סאָציאַליסטישע רייהען צו פאַרצייכענען א רעכט ערפאָלגען. אין די פּראָ-פּאַלעסטינא קאָמיטעטען, וועלכע זענען געשאַפען געוואָרען אין א רייהע אייראָפּעאישע לענדער, זענען פאַרטרעטען פיל אנגעזעהענע סאָציאַליסטישע פיהרער. דער ציוניזם אַלס אידעע, וואָס שטרעבט צו לעזען דאָס יודישע פּראָבלעם אין גייסט פון שלום און יושר, געשטיצט אויף אַרבייט און גערעכטיגקייט, געפינט אַלץ מעהר אָנהענגער ביי די הערשער פון מאָרגען, ווי די סאָציאַליסטען באַצייכענען זיך אַליין. אומאָפּהענגיג אָבער פון דאָזיגען מאָרגען, שפּילען שוין היינט צו טאָג די סאָציאַליסטען אַן אויסערגעוועהנליכע ראָל אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק. די גרויסע סאָציאַליסטישע פראַקציעס אין די פּאַרלאַמענטען, זייער אַנטייל אין די רעגירונגען און אין די פערטרעטונגען פון פעלקער-בונד, מאַכט דעם סאָציאַליסט פאַר א וויכטיגען פאַקטאָר אין אינטערנאַציאָנאַלען (מלוכה)לעבען. נישט פאַרהאַן קיין איין פּראָבלעם אין אינערליכען, צי אויסערליכען לעבען פון די מלוכות, בנוגע וועלכען די סאָציאַליסטען זאָלען נישט האָבען זייער אייגענע שטעלונג, און אויף וועלכען זיי זאָלען זיך נישט באַמיהען אויסצואיבען זייער השפּעה. דאָס איז איינע פון די סיבות פאַרוואָס די פּועלי-ציוניסטען האָבען זיך באַמיהט און מאַכען אויך איצט אַלע אָנשטרענגונגען צו געווינען די סאָציאַליסטישע וועלט פאַר'ן ציוניזם.

פּאַראַלעל מיט דער פּאָליטישער טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער וועלט-עקזעקוטיווע פאַר די היינטיגע וועלט-מושלים, געהט די אַקציע פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט אין די רמות'ען פון די סאָציאַליסטען פאַר'ן ציוניסטישען אידעאַל. די יודישע אַרבייטערשאַפט, וואָס אָריענטירט זיך אויפ'ן אַרבייטענדען ארץ ישראל האַלט, אז די קעמפער פאַר א בעסערער אָרדנונג די וואָס האָבען אויפגעשריבען אויף זייער פאָהן: קאַמף פאַר יושר און גערעכטיגקייט, זענען מחויב אונטערצושטיצען די דאָזיגע הומאַניטאַרע אידעע, וואָס שטרעבט צו פאַרבעסערן דעם מצב פון די אונטערדריקטע יודישע מאַסען.

אָבער נישט לייכט איז געווען דער וועג פאַר דער דאָזיגער פערשטענדניש. די נישט-יודישע סאָציאַליסטען האָבען א גאַנץ קנאַפּען באַגריף פון די יודישע פּראָבלעמען און יודישע נויטען. ביז צום אויסברוך פון דער אייראָפּעאישער מלחמה האָבען טאַקי די סאָציאַליסטען באַטראַכט דעם ציוניזם אַלס א נאַציאָנאַליסטיש שאָוויניסטישע באַוועגונג, וועלכע דער אַרבייטער-קלאַס דאַרף באַקעמפען, און אין בעסטען פאַל פאַרשווייגען. ערשט אויף דער שטאָקהאָלמער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען אין יאָהר 1917 האָבען די סאָציאַליסטען געכשר'ט דעם ארץ-ישראל אויפבוי, ד. ה. מ'האָט אָנערקענט אז דער ציוניזם שטעהט נישט אין סתירה צום סאָציאַליזם און יודישע אַרבייטער קענען אַרבייטען פאַר'ן ארץ-ישראל אויפבוי, זייענדיג דערביי כשר'ע סאָציאַליסטען. דערמיט איז געבראָכען געוואָרען די ערשטע מויער. דורך דער צייט האָבען פיעל סאָציאַליסטען אָפיציעל אָנגעהויבען צו פיהרען פּראָפּאַגאַנדע פאַר'ן ציוניזם און מאַקדאָנאַלד און וואַנדערוועלדע האָבען אויסגעדריקט זייערע וואַרימסטע סימפּאַטיעס פאַר'ן אַרבייטענדיגען ארץ-ישראל. איצט האָט געזאָלט קומען דער צווייטער עטאַפּ. מ'האָט געוואָלט אַריינשטעלען ארץ-ישראל אַלס איינעם פון די פּונקטען פון דער הנכסטער קאָנפערענץ פון דער אָרגאַניזירטער אַרבייטערשאַפט פאַר וועלכען די גאַנצע אַרבייטערשאַפט איז מחויב צו קעמפען און אונטערצושטיצען. די אַבראַמאָוויטש'ס און אדלער'ס האָבען דערצו דערווייל נישט צוגעלאָזט. ס'איז אָבער נישט קיין שום ספק, אז אויב נישט איצט איז שפּעטער וועט די גאַנצע אַרבייטענדיגע מענשהייט באַטראַכטען די אונטערשטיצונג פון ארץ-ישראל אויפבוי אַלס איינע פון איהרע הייליגסטע און וויכטיגסטע אויפגאַבען. די התחלה דערצו ווערט שוין געמאַכט. דאָס איז די באַפאָרשטעהענדע סאָציאַליסטישע קאָנפערענץ לטובת דעם אַרבייטענדען ארץ-ישראל.

בן-משה

פערבאָטען דער רבנישער זשורנאַל „יגדיל-תורה" אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

ריגע. (יט"א) ווי באַקאַנט האָט אין סאָוויעט-רוסלאַנד מיט אַנ'ערך א יאָהר צוריק אָנגעהויבען צו ערשיינען א רבנישער זשורנאַל אונטערן נאָמען „יגדיל תורה". דער זשורנאַל האָט זיך געדרוקט אין באָברויסק אין א מלוכה-דרוקעריי און איז רעדאַגירט געוואָרען דורך דעם הרב זעווין פון נאָוואָזיבקאָוו. ווי מען מעלדעט מיט פון סאָוויעט-רוסלאַנד איז דער זשורנאַל לויט דער פאַראָרדנונג פון דער מאַכט איינגעשטעלט געוואָרען.

—o—

די יודען אין פּוילען וועלען זיך נישט אַסימילירען,

שטעלט פעסט א געוועזענער פּוילישער דעפּוטאַט.

דער בערעק יאָסעלעוויטש-קאָמיטעט וויל ברענגען צו א דערנעהנטערונג צווישען דער פּוילישער און יודישער געזעלשאַפט

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ענטשטעהונג פון בערעק-יאָסעלעוויטש-קאָמיטעט אין ווילנא, וועלכער האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו דערפיהרען צו א פערשטענדיגונג צווישען דער פּוילישער און יודישער אינטעליגענץ אויף די קרעסען, האָט זיך אין דער ווילנער פּרעסע, אין דער יודישער און אין דער פּוילישער אַנטוויקעלט א ברייטע דיסקוסיע, צי קען די דאָזיגע אויפגאַבע דערגרייכט ווערען. א טייל פון דער יודישער פּרעסע וואָרנט פאַר די פּוילישע איניציאַטאָרען פון דאָזיגען קאָמיטעט, אז זיי האָבען אַסימילאַטאָרישע טענדענצען. דערויף שרייבט אין „קוריער ווילענסקי" דער געוועזענער דעפּוטאַט ה' קאַמינסקי פאָלגענדעס:

„איך האָב דעם איינדרוק, אז די נאַציאָנאַלע אַסימילאַציע פון די יודען, וועלכע האָט מיט א האַלבען יאָהר-הונדערט צוריק געטראָגען אין קאָנגרעס-פּוילען דעם כאַראַקטער פון אַנ'אַמאָליגער און פריינער געפיהלען-רעאַקציע ביי די יודען געגען דער רוסישער אונטערדריקונג — איז שוין ביי די היינטיגע באַדינגונגען פון דער פּוילישער מלוכה בלויז אַן אַקאַדעמישער אָפּקלאַנג פון א געוויסער אויפפאַסונג פון דעם פּראָבלעם פון דעם פּויליש-יודישען צוזאַמענלעבען. אין מ'קען שוין בכל אופן נישט אָננעמען אַזוי ווי אַמאָל א מאַסען-כאַראַקטער. איך וויל שטעלען די ה"ה אַסימילאַטאָרען א באַשיידענע פראַגע: אויף וועלכען וועג מיינען זיי צו דערפיהרען די קרוב 3-מיליאָנינע יודישע באַפעלקערונג אין פּוילען, וואָס גיט זיך אָפּ א קלאָרען דין-וחשבון וועגען איהרע נאַציאָנאַלע רעכט און לעבט מיט איהר אייגענעם קולטורעלען און רעליגיעזען לעבען, וואָס באַזיצט אַנ'אייגענע ברייט-פאַרצווייגטע פּרעסע, ליטעראַטור, טעאַטער א. א. וו. — צו א פולשטענדיגער אַסימילאַציע מיט'ן פּוילישען פאָלק? דאָס זענען דאָך בלויז פוסטע טרוימען. איך וואונדער זיך דעריבער, ווען ערנסטע מענשען באַנוצען זיך דאָ מיט'ן שרעקשאַק פון אַסימילאַציע, אין דער רעאַלער ממשות פון וועלכען זיי גלויבען קוים אַליין".

און ווייטער פערזיכערט ה' קאַמינסקי: „איך קען דרייסט באַהויפּטען, אז דער בערעק-יאָסעלעוויטש-קאָמיטעט האָט נישט קיין שום כוונות פון אַסימילירען די ווילנער יודען מיט'ן פּוילישען פאָלק, נאָר ער שטעלט זיך א מעהר באַשיידענע אויפגאַבע — פשוט: די דערנעהנטערונג פון דער פּוילישער מיט דער יודישער געזעלשאַפט אויפ'ן גרונט פון אינטעלעקטועלען צוזאַמענלעבען און קולטורעלע מיטאַרבעט.

„צו א געזעלשאַפט — פיהרט אויס ה' קאַמינסקי, — אָדער צו א קאָמיטעט, וועלכער זאָל זיך שטעלען אַסימילאַטאָרישע אויפגאַבען, וואָלטען נישט איך און אויך נישט פיל אַנדערע מיטגלידער פונם בערעק-יאָסעלעוויטש-קאָמיטעט נישט צוגעטרעטען.

ווען איהר נעהמט אַריבער די גאַס,

קוקט מיט אָפענע אויגען; איהר קענט בלייבען אַנ'אייביגער קאַליקע, אָדער גאָר געפינען דעם טויט.

היט זיך, מען זאָל אייך נישט איבערפאָהרען.

דער לעצטער אינטערוויו מיט לעוו טאָלסטאָי

פון אַרפּאַד פּאַזדאָר:

דעם 22-סטן אויגוסט 1910 האָב איך פאַרבראַכט א גאַנצען נאָכמיטאָג אין טאָלסטאָי'ס הויז אין יאַסנאַיאַ פּאָליאַנאַ און בערך א האַלבע שעה צייט האָב איך געשמועסט מיט טאָלסטאָי'ען.

דאָס איז געווען טאָלסטאָי'ס לעצטער אינטערוויו. אין דריי חדשים אַרום איז ער שוין געווען טויט.

איך בין געפאָהרען קיין יאַפּאַן, און אַדורכפאָהרענדיג רוסלאַנד, האָב איך אויסגענוצט די געלעגענהייט צו באַזוכען די באַריהמטעסטע פּערזענליכקייט פון דער רוסישער ליטעראַטור. כ'בין אַרויסגעשטיגען אין צוג און געפאָהרען קיין יאַסנאַיאַ פּאָליאַנאַ, נישט וויסענדיג צי טאָלסטאָי געפינט זיך דאָרטען, צי נישט, כ'האָב געוואָלט פּרובירען מיין מזל.

צוריקפאָהרענדיג פון מאָסקווא האָב איך געמאַכט פאָלגענדע נאָטיצען וועגען מיין באַזוך ביי טאָלסטאָי'ען.

אין קאָזלאָווקאַ, די נאָהנטסטע סטאַנציע פון יאַסנאַיאַ פּאָליאַנאַ, בין איך אויסגעשטיגען פון צוג און געדונגען א פויער ער זאָל מיך פיהרען צו טאָלסטאָי'ס וואוינאָרט.

טאָלסטאָי'ס דאָרף איז ענליך צו די אַנדערע רוסישע דערפער, אָרים, נידריגע מיט שטרוי באַדעקטע הייזלעך, אין וועלכע ס'געפינען זיך גאַנץ קליינע פענסטערלעך, אז די זונען-שטראַהלען קענען קוים אַריינקומען אין די פינסטערע און קאַלטע שטובען.

— דאָ וואוינט לעוו ניקאָלאַיעוויטש? פרעג איך אַנ'איינוואוינער פון דאָרף. מ'ווייזט מיר טאָלסטאָי'ס הויז. פּאַמעליכען בין איך מיר אַליין אַדורכגעגאַנגען דורך א גרויסען גאָרטען. לינקס איז געפלאַנצט א קליין וועלדעל, רעכטס זענען געוואַקסען בלומען-בייטען. אויף דער ערד איז געלעגען א צוריסענע דייטשע צייטונג, קיין שום לעבעדיג באַשעפעניש האָב איך אין ערגיץ נישט געזעהן.

כ'בין געשטאַנען פאַר א קליין, ווייס, איינשטאָקיג הייזעל. אויף דער וועראַנדע איז געזעסען א פרוי מיט זילבערנע האָר און ווייסע קליידער און גענייטס. איך האָב צו איהר געגריסט און זיך פאָרגעשטעלט. זי האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ.

צפיס האַרטס, כמעט גרויזאַמעס איז געלעגען אין איהרע געזיכטס-שטריכען. מיט א בליק פול מיט אומצוטרוי פרעגט זי: — מיט וואָס קען איך אייך דינען?

— כ'וויל זעהן לעוו ניקאָלאַיעוויטש טאָלסטאָי.

— האָט ער זיך מיט אייך אָפּגערעדט דאָ צו טרעפען?

— ניין, דאָס נישט.

— האָט איהר ווער מיטגעבראַכט א רעקאָמענדאַציע-בריף?

— קיינער נישט, גנעדיגע פרוי.

— טאָ וואָס האָט אייך באַוואויגען דאָ אַהערצוקומען?

— אַכטונג און באַוואונדערונג, גנעדיגע פרוי.

— גוט, האָט זי אויסגערופען אומצופרידען, ווען מיר זאָלען אויפנעהמען יעדען, וואָס וויל אויסדריקען זיין אַכטונג און באַוואונדערונג, דאַן וואָלט יאַסנאַיאַ פּאָליאַנאַ געווען תמיד פול מיט באַזוכער. א חוץ דעם שלאָפט איצט מיין מאַן. ער איז א זעהר מידער און אַלטער מאַן. כ'גלויב נישט אז—

— חשוב'ע פרוי, איך וועל זיין דער אומגליקליכסטער מענש אויף דער וועלט, ווען איך וועל מוזען אַוועקגעהן פון דאַנען, נישט האָבענדיג געזעהן טאָלסטאָי'ען. איך בין א פרעמדער, אַנ'אויסלענדער. א טאָג מיט א נאַכט בין איך געפאָהרען פון מאָסקווא ביז כ'בין דאָ אָנגעקומען.

— אויב אַזוי וואַרט-זשע צו א מינוט, כ'וועל רעדען מיט מיין סעקרעטאַר. זי איז דאַן אַוועק, און א גאַנצען נאָכמיטאָג האָב איך זי מעהר נישט געזעהן. ס'האָט געדויערט א נאָהענטע צייט און פּלוצלונג האָט זיך געעפענט א טיר. א גרויסער, רויט-האָריגער מאַנספּערשוין איז צו מיר צוגעקומען. כ'האָב איהם דערקענט: טאָלסטאָי'ס זוהן. ער איז ענליך צום פאָטער. ער האָט זיך באַגריסט מיט א פריינדליכער האַנד-באַוועגונג. מיר געהען אַרויף אויף די טרעפּען צו דער וועראַנדע, מיר דוכט זיך, אז כ'האָב די שלאַכט געוואונען; כ'וועל האָבען די מעגליכקייט צו זעהן טאָלסטאָי'ען.

צווישען אונז ענטוויקעלט זיך א לייכטער שמועס, דערביי דערצעהלט מיר טאָלסטאָי'ס זוהן, אז ער פאַרנעהמט זיך מיט סקולפּטור-אַרבייט.

— און וואָסערע פראַגען ווילט איהר שטעלען לעוו ניקאָלאַיעוויטש'ן — גיט ער מיר פּלוצלונג א פרעג.

— שטעלען פראַגען [illegible]... וואָס קען איך דען בכלל פרעגען?... ענטפער איך א ביסעל איבעראַשטער. כ'וויל איהם בלויז זעהן, הערען זיין שטימע.

— דאָס געהט נישט, זאָגט ער מיט א געלעכטער. מיין פאָטער קען נישט פאַרטראָגען, אז מ'זאָל שטעהן און איהם אָנקוקען. ער האָט ליב, אז מ'שטעלט איהם פראַגען. ער האָט זעהר גערן די מענשען, וועלכע קומען איהם שואל עצה זיין. טראַכט זיך עפּיס אויס.

— אָבער דאָס וואָלט געווען א ליגען, באַמערק איך. איך וויל נישט געהן צו אַזאַ מייסטער מיט א ליגען.

דאָס פּנים פון טאָלסטאָי'ס זוהן האָט זיך פאַרצויגען מיט אַנ'אומבאַמערקבאַר שמייכעלע.

— נו, זאָגט ער, ווען איך וואָלט געווען אויף אייער אָרט, וואָלט איך איהם געפרעגט: וואָס זאָל איך טון, לעוו ניקאָלאַיעוויטש? איך קען אַלע אייערע אידעען און איך גלויב אין זיי, אָבער ווען איך וויל זיי אָנווענדען אין דעם אַלטעגליכען לעבען, דאַן שטעל איך מיך אין א קאָנפליקט מיט דער אַרומיגער וועלט.

ער איז שטיל געוואָרען און מיך באַטראַכט מיט ענטהאַרפענדיגער מינע.

אין דעם מאָמענט האָט זיך באַוויזען דער סעקרעטאַר ד"ר מאַקאָוויצקי. טאָלסטאָי'ס זוהן האָט זיך ענטשולדיגט און א [illegible] אין הויז.

כ'האָב געמאַכט [illegible] וועגען צוועק פון מיין באַזוך. דער סעקרעטאַר האָט מיר צוגעזאָגט צו טון וואָס ס'איז נאָר מעגליך, צו פועל'ן ביי טאָלסטאָי'ן, ער זאָל מיך אויפנעמען.

— זעהט איהר, טאָלסטאָי איז א פרענקליכער אַלטער מאַן, זאָגט ער צו מיר ווייטער. ער האָט צייטען ווען ער איז שטאַרק נידערגעשלאָגען, צוליב די כראָנישע יסורים, וועלכע עס פערשאַפט איהם די לעבער-קראַנקהייט. איהר זענט צופעליג געקומען אין א צייט, ווען ער האָט געהאַט א גאַנץ שווערען אַנפאַל און זיין זכרון איז איצט שטאַרק אָפּגעשוואַכט. ער איז אײַנגעאַנגען צוטראָגען און געדענקט נישט אַפילו זיינע אייגענע ווערק. דאָ נישט לאַנג האָט ער מיך געבעטען כ'זאָל איהם דערצעהלען די געשיכטע פון אַננאַ קאַרענינאַ. נאָרמאַל שטעהט ער אויף 8 א זייגער פריה, שרייבט א צווייטע שעה און נאָכמיטאָג פערברענגט ער צוזאַמען מיט די פּויערים. אַרום 5 לייגט ער זיך שלאָפען ביז האַלב 8. פון דאַן ביז 9 א זייגער שפּאַצירט ער און שפּעטער פערברענגט ער ביז 12 א זייגער צוזאַמען מיט דער משפּחה. ער שרייבט איצט א ראָמאַן. קיינער ווייס אָבער נישט וועגען וואָס ער שרייבט. ער רעדט קיינמאָל נישט וועגען זיינע ווערק. ער האָט א קנאַפּען אינטערעס פאַר דער מאָדערנער רוסישער ליטעראַטור. בלויז גאָרקי איז ביי איהם אַנ'אויסנאַהם. זיין בעסט פאַרגעניגען איז צו פאַראינטערעסירען זיך מיט'ן מצב פון די פּויערים, וואָס וואוינען אין דער אַרומיגער געגענד. ערשט היינט אין דער פריה איז געווען ביי איהם א דעלעגאַציע פון 40 פּויערים וועלכע זענען געקומען צו איהם, אז ער זאָל אויסגלייכען א סכסוך.

(דאָס ווייטערע קומט)

ווידער א סענסאַציאָנעלער אַרטיקעל פון ליטווישען אָפיציעלען אָרגאַן.

ווי ליטא „בעדאַנקט" דייטשלאַנד.

מיר געפינען דאָ דעם צווייטען אַרטיקעל פון ליטווישען אָפיציאָז „ליעטובאָס אידאַס", וועלכער ווייזט, אז טראָץ דעם שפּראַכאַק אויפ'ן דייטשען אַדרעס וועגען אויסגלייך מיט דייטשלאַנד, זענען די אַנטי-פּוילישע שטימונגען נאָך שאַרף און די אַטאַקע צו פּוילען איז בלויז א פּאָליטישער מאַנעווער.

„ל. אידאַס" ווידמעט אַנ'אַרטיקעל דעם דעמאַרש לטובת א הסכם מיט פּוילען. די צייטונג טענה'ט, אז ליטא קען דעם שלום נישט שטערען, דייטשלאַנד האָט דעריבער דעם דעמאַרש געמאַכט נישט לויט'ן ריכטיגען אַדרעס. אויב זי האָט אַזוי מורא פאַר'ן גורל פון שלום, האָט זי זיך ווענדען דעם געדאַרפט וועגען ווארשא און נישט קיין קאָוונא. ס'וואָלט נאָך געהאַט א זין, ווען דייטשלאַנד מאַכט דעם דעמאַרש אין וואַרשא און קאָוונא צוזאַמען, אָבער א דעמאַרש אין ליטא אַליין איז א פולשטענדיג-אומלאָגישער אַקט. ער וואָלט געהאַט א זין נאָר אין דעם פאַל, אויב דייטשלאַנד וואָלט געוואָלט צווינגען ליטא זיך אָפּצוזאָגען פון ווילנא און פאַרפילען אַלע פּוילישע פאָדערונגען. וואָס פאַר אַנ'אויסרעכנונג איז עס אָבער פאַר דייטשלאַנד צו שטופּען ליטא אין די ציינער פון פּוילען? צי זעהט נישט דייטשלאַנד, אז נאָכדעם, ווי פּוילען וועט אַנעקסירען ווילנא, קען קומען א געוואַלד-סאַט געגען קעניגסבערג? האָט דאָך פּילסודסקי אין 1919-טען יאָהר געשוואוירען, אז ער וועט נישט אויסקלייגען זיין שווערד ביז ער וועט באַקומען ווילנא, קיעוו און קעניגסבערג. אויך איצט רעדט מען דאָך אָפען אין די השפּעה'דיגסטע פּוילישע צייטונגען וועגען ליקווידירען מזרח-פּרייסען. אין 1921-טען יאָהר האָבען דאָך די פּאָליאַקען נישט איינמאָל פאַרגעלייגט ליטא צו פאַרטיילען צווישען זיך מזרח-פּרייסען. און פאַרוואָס קענען זיי איצט נישט איבער'חזר'ן דאָס, וואָס זיי האָבען געפּלאַנט דאַן? ס'וואָלט געווען פערשטענדליך, ווען אַזאַ דעמאַרש וואָלט געמאַכט פראַנקרייך. מצד דייטשלאַנד איז עס אָבער אַנ'אומזין. נאָכ'ן פאַרדיינען ווילנא וועלען די פּאָליאַקען שטרעבען צו פאַרכאַפּען קאָוונא, מעמעל און ליבוי. צי וועלען די דייטשען פיל געווינען דערפון, וואָס די פּאָליאַקען וועלען ווערען די בעלי-בתים אין די באַלטישע לענדער?

דער דייטשער דעמאַרש איז א וועהטאָגדיגע באַליידיגונג פאַר ליטא. מ'האָט ליטא בע'עוולה'ט, בערויבט אויפ'ן שענדליכסטען אופן און אין די דייטשען עצה'נען אונז נישט צו שרייען, נישט צו פאָדערן צוריק די גערויבטע רעזידענץ, א דריטעל פון אונזער טעריטאָריע, נאָר זיצען רוהיג „אין נאָמען פון שלום". פאַרוואָס האָבען די דייטשען נישט קיין מוט צו זאָגען וואַרשא, אז די פּאָליאַקען זאָלען „אין נאָמען פון שלום" צוריקשטעלען דעם סובאַלקער אָפּמאַך און אָפּגעבען ווילנא? אונז דוכט, אז יעדער וועט אָנערקענען, אז דאָס וואָלט געווען ריכטיגער און לאָגישער.

וואָס וואָלט געזאָגט דער דייטשער אויסערן-מיניסטער, ווען אין 1923-טען יאָהר, ווען די פראַנצויזען האָבען פאַרנומען דעם רוהר-געביט, וואָלט דער ליטווישער פאָרשטעהער אין בערלין „פריינדליך" געעצה'ט נישט צו פּראָטעסטירען, נישט צו פאָדערען אָפּצושאַפען די אָקופּאַציע, נאָר מסכים צו זיין אויף איהר „אין נאָמען פון שלום"?

עס געהען אַרום קלאַנגען, אז מ'האָט דייטשלאַנד צוגעזאָגט קאָנצעסיעס בנוגע דער רהיין-אָקופּאַציע אויב זי וועט ווירקען אויף ליטא, אז זי זאָל אָננעמען די פּוילישע פאָדערונגען. מיר ווילען נישט גלויבען די קלאַנגען. מיר גלויבען נישט, אז די דייטשע רעגירונג זאָל אויף זיך נעמען אַזאַ אומרייניע און פאַר דייטשלאַנד שעדליכע מיסיע, און פאַר'ן צוציילען די עוואַקואַציע פון רהיין-געביט זאָל זי העלפען די פּאָליאַקען פאַרניכטען די ליטווישע אומאָפּהענגיגקייט און זיך אויסקוועטשען אין די באַלטישע לענדער. מיר גלויבען נישט, אז דאָס דייטשע פאָלק זאָל קענען צושטימען און נאָך אַליין מיטהעלפען געוואַלד-טאַטען און אינטערנאַציאָנאַלען באַנדיטיזם. מיר האַלטען, אז דער גאַנצער דעמאַרש איז געווען א טעות, א פאַר ביידע פעלקער שעדליכע, מיספערשטענדניש, וועלכען מ'וואָלט געדאַרפט אויפקלערען, ווייל ער וועט שטערען די גוטע באַציהונגען מיט'ן דייטשען פאָלק, ליטא וועט זיין דאַנקבאַר אויך פאַר פריינדליכע עצות. אָבער נישט פאַר אַזעלכע, וואָס זענען אַזוי וועהטאָגדיג פאַר ליטא און זענען אַזוי נישט אין הסכם מיט'ן אינטערנאַציאָנאַלען יושר".

לאדזער כראניק.

סאנדאלענץ-דעפעשע פון לאדזער מאגיסטראט.

(ט) צוליב'ן טויט פונ'ם פרעזעס פון רער היגיענישער געזעלשאפט ד"ר פאלאק, האט דער לאדזער מאגיסטראט צוגעשיקט א קאנדאלענץ-דעפעשע.

פערזענליכעס.

דער לאדזער אלי צוקער האט געענדיגט מיט א אויסצייכנונג דעם פאלי-טעכניקום אין הערוויר (בעלגיע) און בעקומען דעם טיטול אינזשיניר.

נאכט-דיזשורנע אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: מ. עפשטיין, פעטריקאווער 225; מ. בארטאשעווסקי, פעטריקאווער 95; מ. ראזענבלום, צגיעלנאיא 12; גארפיין, וואלטשאנסקא 54; י. סאפראנסקי, נאוואמיעיסקא 15.

שטרענג כשר GDANSK שטרענג כשר
יודישער קאפע-רעסטאראן
L. Kempner Danzig
Brotbänkengasse 14, tel .25.710
10 מינוט פון דער דאנציגער בערזע. איינע רענאמירטע שפייזען, מיטאגען און אבענד-ברויטען האבען זיך ערווארבען די רעכטע אנערקענונג ביי די ג' געסט. פראספעקט. ווארשאווער יודישער קולינאר-גאסטראנאמיש לייטונג. בעקוועמער לופטיגער גרויסער לאקאל. עהנליך לאדזער און ווארשאווער יודישע און נישט-יודישע צייטונגען. עקט פון סאמאוואר, קאלטער בופעט ביער און ערפרישענדע וויינען.

לייבעלע טיקאצקי

דער בעקאנטער ביאליסטאקער משומד פערדרעהט די קעפ יודישע מעדלעך אין לאדז.

אנאנימער בריף פון א אפגענארטער פרוי דעקט אויף לייבעלע'ס מעשים תעתועים.

(ג) מיט לערך צוויי וואכען צוריק איז די גאנצע יודישע פרעסע און פוילען פול געווען מיט א געוויסען יונגען משומד און מיסיאנער לייבעלע טיקאצקי פון ביאליסטאק, וועלכער האט גענומען חרטה מענה'ן אויף זיין פינסטערער פער-גאנגענהייט, און כלומר'שט געווארען גע-פלאגט פון זיין געוויסען און האט רע-ריבער אפגעקלאפט די שוועל פון פער-שידענע רבנים, זיי זאלען איהם ארויס-ראטעווען פון דער זומפ.

דער ווארשאווער ראבינאט, צו וועלכען דער יונגער משומד און מיסיאנער האט זיך געווענדעט וועגען הילף האט, ווייזט אויס, נישט געהאט קיין צוטרוי צו דעם פוינעל און איהם פון תחילת אן חושד געווען אין גארנישט קיין פרומע פניות... צוליב דעם האט דער ווארשאווער ראבינאט לייבעלע'ן דעם מיסיאנער געהייסען אביסעל ווארטען, כדי צו האבען צייט אויף ישוב-הדעת.

לייבעלע טיקאצקי האט זיך ארומגע-זעהן, אז דאס איז אצולאנגע קרענק פאר איהם, דעריבער ערלויבט נישט זיין „אונטערנעמונגס-גייסט" און „אנגעזיא-טוריטעט". ער האט דעריבער אויפגעגעבען דעם פלאן צו ווערען איז דער ווירקליכקייט צוריק יוד און האט זיך געלאזט אין דער וועלט ארייין מא-כען „געשעפטען".

אויך אונזער לאדז האט דער ראפי-נירטער משומד און מיסיאנער „בעע-עהרט" מיט זיין בעזוך.

און אונזער שטאט האט לייבעלע טי-קאצקי, וואו זיין שטעהער איז, נישט גע-רוהט און געזוכט זיך בעקאנטשאפט און אנשטענדיגע יודישע קרייזען, דאס מאל שוין נישט און מיסיאנערישע אונטערנע-מען, נאר אין סתם-יודישלעכע תוך-זא-כען...

דא האט טיקאצקי זיך שוין פארגע-שטעלט פאר א פוילען יוד און דערביי גוט געלייקענט זיין „לוכטיגע" פערגאנגענ-הייט אלס מיסיאנער. ער האט געמאכט דעם אנשטעל, אז ער איז געפאלען א קרבן פון בייזערער גוים און נשמה-כא-פער, וועלכע האבען איהם, אלס אונער-פאחרענעם, יונגען און נוי-טבעדערפטיגען ארייינגעקריגען אין זייער נעץ און איהם פערפיהרט. אבער היינטער האט ער נישט געקאנט אזוי לעבען... ער האט געמוזט צוריקקעהרען צו זיין שטאם, צו יודען און בלייבען א יוד ביז און נרוב ארין.

אנגעמענדיג אזא מארטירער-פנים האט דער 19-יעהריגער משומד גושא-חן געווען און א געוויסער יודישער שטוב פון ווסכאדניא גאס. מען האט דעם „ווי-דערגעבוירענעם זוהן" אויפגענומען מיט אפענע ארומס און מען האט איהם גע-געבען פון דארט א מאכטער פאר א כלה-דאס מיידעל איז געווען גליקליך מיט איהר יונגען, קלוגען התן; ער, לייבעלע האט אויך געזאגט, אז ער איז אויפ'ן „זיבעטען הימעל" און מען האט שוין געפלאנט וועגען שטעלען א חופה מיט לייבעלען, איהם אריינגענומען און א גע-שעפט און מאכען דעם בעל-תשובה פאר א אמת'ן לייט.

„אבער דער מענש טראכט און גאט לאכט". געלטען האט די פאמיליע פון לייבעלע טיקאצקי'ס כלה פון ווסכאדניא גאס בעקומען אנ'אנאנימען בריף פון א צוויימער לאדזער כלה לייבעלע'ס. און דעם בריף פערעגטפערט זיך די אונבע-קאנטע אויטארין אז זי שעמט זיך ארוי-צושרייבען איהר נאמען, כדי עס זאל אויף איהר שטער; נישט בלייבען דער שאנד-פלעק, אז זי האט געהאט מחזקות מיט אזא פארשוין ווי לייבעלע טיקא-צקי. די אונבעקאנטע גוט אובער, אז זי האט געפונען ביי טיקאצקי'ן פערשידענע מיסיאנערישע קארעספאנדענצען און דא-קומענטען פון די לעצטע טעג; דאס בע-ווייזט, אז דער פארשוין איז נאך נישט ארויסגעקראכען פון דער בלאטע. זיין כלומר'שטער וועלען אונבערגעהן צוריק צום יודענטום איז, מן הסתם אויך א „פריק" פון דעם געשיקטען מיסיאנער, כדי ווארשיינליך צו פערפיהרען יודישע מיידלעך און די מיסיאנס-הייזער ארייין..

אויך האט יענע זיך דערוויסט, אז און נישט-יודישע קרייזען און לאדז, וואו ער טרעט אויף מיט זיין אמת'ען פרצוף, שטעלט זיך לייבעלע פאר מיט'ן טיטול „בישאף-מיסיאנער טיקאצקי". ער פארט ארום און די קליינע שטעטלעך און אלס מיסיאנער פיהרט ער הייטער זיין פער-ברעכערישע ארבייט. דערביי נוצט ער איוס זיין יונגהייט און שרכ'ענט זיך צו יונגע מיידלעך און די שטעטלעך. על פי רוב געפעלט ער. מען האלט איהם פאר אנ'אינטעליגענטען יונגענמאן און אזוי ארום זענען זיך יודישע מיידלעך און איהם נרוב טועה.

די געשילטען מיט לייבעלע טיקאצקי'ס כלות און לאדז האט אויך שוין אנגע-שפארט און הינגען ראבינאט, וועלכער ווארענט יודישע פרויען און יודען בכלל נישט צו האבען מיט דעם נפש וועל-לע עס איז טגע ומשא.

פראטעסט-מיטינג פון די לינקע פועלי ציון.

(—) נעכטען איז אין קינא „ערא" פארגעקומען א פראטעסט-מיטינג פון די לינקע פועלי-ציון א. ג. „דער קרייץ-צוג געגען די לינקע פועלי-ציון אין רוסלאנד". א ריזע מיטרער זענען ארויס-געטרעטען מיט שארפע רעדעס געגען דעם ערקלעהרען די פועלי-ציון אין רוסלאנד פאר א אומלעגאלע פארטיי.

א לאדזער בעגאנגען זעלבסטמארד אין טאמאשאוו.

(§) עהערנעכטען איז אין טאמאשאוו יע-אנגען זעלבסטמארד דורך סט'ען זיך דער 28-יעהריגער לאדזער איינוואוי-נער לייביש אייזענבערג פון וואלבאר-סקא 15. די אנקומענדע פאליצי האט דעם זעלבסטמערדער שוין אנגעטראפען א טויטען.

ליכודע אויף ווערט-פאפירען.

(§) די לאדזער שטייער-מאלט האט פעסטגעשטעלט, אז געוויסע לאדזער בענק פערקויפען צו הויכע פרייזען פער-שידענע אבליגאציעס און ווערט-פאפי-רען. בעזונדערס הויכע פרייזען ווערען גענומען ביים פערקויף פון די דאלארו-בעם. פאר וועלכע מען נעמט אזש ביז 180 זל. פאר א שטיק. די שטייער-מאלט האט דעריבער בעשלאסען צו בעקעמ-פען די דאזיגע ליכודע און א באנק, וואס וועט עובר זיין אויף די פארשריפטען וועגען פערקויפען ווערט-פאפירען, וועט ביי איהר צוגענומען ווערען די באנק-קאנצעסיע.

קופאן № 153
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנזול פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט. מיטוואך, דעם 8. אויגוסט פון 8—9 אוו.

דריטע פארטיע קינדער פון „העלענובעק" קיין משעכאטשינעק

זונטאג, דעם 12 ד. ח. פאהרט אפ די דריטע פארטיע קינדער פון „העלענובעק" קיין משעכאטשינעק". עס זענען נאך פארהאן עטליכע פרייע פלעצער (גע-צעהלטע) פאר קינדער. אינפארמאציעס קען מען בעקומען אין סעקרעטאריאט פון „העלענובעק" שענקעוויטשא 3/5.

א האלבען מיליאן זל. דארף קאסטען די נייע פייער-סיגנאליזאציע

(פ) אונטער'ן פארזיץ פון פרעזעס יארזשעמבאווסקי איז פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען א ריזיגע נויטיגע אינ-סטיטוציעס פאר די לאדזער פייער-לע-שער, דערונטער וועגען אויסבויען א גרוי-סע רעמיזע אין באלוט, און וועגען שא-פען א עלעקטרישע נעגען-פייער סיגנא-ליזאציע, וועגען וואס מיר האבען שוין עטליכע מאל געשריבען. עס איז בעש-לאסען געווארען אין סעפטעמבער צו ארגאניזירען א נעגען-פייער וואך און א רייע אנדערע אויספרעזעס, וואס זאלען געבען די נויטיגע סומעס וואס זענען פאר דעם צוועק נויטיג.. סך הכל איז נוי-טיג א האלבער מיליאן זל.

א ווינדעל, וואס שלאגט זיין מוטער.

(§) נעכטען האט געמעלדען פאליציי א געוויסע מיכאלינא ליפ פון פראנציש-קאנער 55, אז איהר זוהנדעל קאראל האט זי געשלאגען אויף א אכזריות'דיגען אופן. דער תשיט איז צוגעצויגען גע-ווארען צו פערראנטווארטליכקייט.

טראמוויי צו דער צענטראלע פון דער קראנקע-קאסע הויבט בקרוב אן צו קורסירען.

(§) די נייע טראמוויי-ליניעס ווערען געבויט אין זעהר א שנעלען טעמפא. אויף פאמארסקא גאס ביז זאגאיניקעווא ווערען געלעגט שינעס, אויף וועלכע עס וועט קורסירען דער טראמוויי 14, וואס וועט גיהן פון רעמאנט-פלאץ איבער קאנטנא, וואלטשאנסקא (צו דער קראנ-קען-קאסע) טשערווינא, פיעטריקאווער, פאמארסקא ביז זאגאיניקעווא, דעסט-גלייכען ווערען געלעגט שינעס אויף אלע ליניעס, וואס ווערען דאס יאהר אויסגעבויט און אין א קורצער צייט ארום, וועלען די טראמווייען שוין קור-סירען אויף די נייע ליניעס.

ליקווידירט דעם סכסוך אין קרושע און ענדער'ס פאבריק

(§) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט און קרושע און ענדער'ס פאבריק אויסגעבראכען א לוין-סכסוך צוליב וועל-כען 500 ארבייטער זענען געבליבען אהן ארבייט. אויף דער אינטערווענץ פון לאדזער ארבייטס-אינספעקטאר ה' וויר-זשיקאווסקי. איז דער סכסוך ליקווידירט געווארען און היינט איז די פאבריק גע-לאזען געווארען און גאנג.

60 יעהריגער יוד שטערבליך פער-וואונדעט געווארען פון אנ'אויטא.

(§) אויף נאוואמיעיסקא 27 איז נעכ-טען איבערגעפאהרען געווארען פון א אויטא דער 60-יעהריגער בער יאווארעק פון מלינארסקא 2. ער האט בעקומען שווערע וואונדען און א מח-ערשיטערונג. און א האפנונגסלאזען צושטאנד האט פאגאטאווע איהם אפגעפיהרט אהיים.

— א צווייט אויטא-אומגליק האט פאסירט אויף פעטריקאווער 164. די 48-יעהריגע אנטאנינא גוסטוניאק פון שי-קאווסקא 1 האט זיך ארונטערגעקריגען אונטער אנ'אויטא און איז אפגעקומען מיט לייכטע וואונדען. פאגאטאווע האט איהר ערטייילט הילף.

לאדזער קליינינקייטען

פאר די קומענדיגע דורות

וואס מוזען מיר נים פאר די קומענדי-גע דורות, וויפיל דאגות און קלאפאטן האבען מיר פאר אונזערע קינדער, וואס טוט נישט א יוד, פאר זיין קינד?

שולע, הלבשה, פיזישע ענטוויקלונג. מ'מארכט זיך אויס, מ'לערנט זיך אויס די קעשענעס, אבי צו בעצאהלען דעם שכר לימוד, אייגער וויל זעהען זיין זון — א דאקטאר, א צווייטער שטרעבט צו זע-הען זיין זוהן — אנ'אדוואקאט, אנ'אינ-זשעניער, די לעצטע פאר גילדען שוקט מען אין דער שולע, אבי ביי דער מאכ-טער צו זעהען מאטורע.

אלץ צוליב אונזערע קינדער, מיר שטעלען זיך נישט אפ פאר קיין שום קרבנות, מיר לאדזער, ברענגען פאר אונזער קומענדיגען דור שוין אביסעל צופיל קרבנות.

די געהסט ארום אויף פעטריקאווער גאס, האסטו בערג און מאלען, גרובער און לעכער, מ'האקט און מ'בראקט, אויפ'ן שמאלען טראטואר ליגען שטיינער און ס'פאהרען וואגאנעס מיט זאמד געהט א רעגען — טאפטשעסטו זיך דורך בלאטעס, איז טרוקען — האסטו זאמד און די אויגען, און פאפ און מויל. די שטויבסט זיך און קהוועטשטסט זיך דורך אנ'ענגען, שמאלען פאס.

און, דאס איז יעדע וואך און אנ'אנ-דער גאס. ענדיגט זיך אויף דער אנד-זשעיא — הויבט זיך אן אויף פיוטשיאוזר, ווערט אביסעל לויזער אויף פיוטשיאוזר — מאכט זיך אויף דער דזשעלנא. ביזמו פערטיג מיט דער דזשעלנא — הויבט זיך אן אויף דער פעטריקאווער.

די נעמסט די אלע צרות פערליב — מ'מאכט קאנאליזאציע!

דער דורכגעהער, וואס שטופט זיך אין דער רייע, און צוטערט נישט צו לא-פען א זעץ פון א לאפאטע, און האט א פולע מויל מיט זאמד און בלאטע פראפ-טעסטירט אבער נישט, הגם ער איז אי-בערצייגט, אז די קאנאליזאציע, וועלכע מ'הויבט יעדע דריי חדשים אן און אנ-אנדער גאס (א חוץ שטרייקען) — ווערט נישט געמאכט פאר זיינעט וועגען. ער איז איבערצייגט, אז ביי אזא „פלאנ-מעסיגע" און „פלייסיגע" ארבייט, וועט די קאנאליזאציע פערטיג ווערען, ווען ער וועט שוין לאנג זיין אויף יענער זייט ראגאטקע...

און אנדערע גאסען רייסט מען דעם ברוק, מ'קלאפט, און מ'זעצט. נישטא קיין דורכגאנג, דער דורכפאהר איז פער-מאכט, און די אויערן הילכט, און קאפ רוישט — מ'לעגט נייע טראמוואי-ליניעס דער פערקעהר וועט רעגולירט ווערען — פאר'ן קומענדיגען דור.

וואס מוזען מיר נישט פאר אונזערע קינדער. מ'דרעהט זיך אויס די פיס אויף פעטריקאווער גאס, אויגען מיט זאמד, ביז דער קנוה און בלאטע — אלץ פאר די קומענדיגע דורות!..

—זש. ז.

ניקאלאי דעם צווייטענס געליבטע

גאנץ רוסלאנד האט געוואוסט, אז ני-קאלאי דעם צווייטענס געליבטע איז דעם ?אנצען לעבען געווען די וואונדער-שעה-?ע באלעט-טענצערין מאטילדא קשעשינ-סקא א פוילישע, איינע פון די שענסטע און טאלאנטפולסטע פרויען אין רוס-לאנד.

בעגעגענט האבען זיך דער רוסישער יורש און די טענצערין אין ווארשע וואו עס איז געגעבען געווארען א גראנ-דיעזע פארשטעלונג. אין א לאזשע איז געזעסען דער צוקונפטיגער רוסישער צאר, ארומגערינגעלט פון זיינע פריינד. זיי האבען געקוקט אויף דער ביהנע, וואו עס האט געטאנצט א יונג, שעהן מיידעל. זי איז געווען וואונדערליך בע-גאבט. דער יונגערמאן איז פערפישופט געווארען פון איהר.

ווען דער ערשטער אקט איז געווען אריבער האט דער צארעוויטש זיך אויס-געהויבען און איז אוועק היניטער די קו-ליסען, ער האט זיך פערגנייגט פאר מא-טילדען און איהר געמאכט א סך קאמ-פלימענטען. זי איז געווען איבערגליק-ליך.

פון דאן אן האט ניקאלאי נישט פער-לאזט די יונגע פרוי. וואו זי איז גע-ווען, איז ער אויך געקומען. ער האט אנגעזאגען איהר ארויסגעהמען צו בעי-לער. ער האט זיך מיט איהר בעוויזען אומעטום אבער דאך האבען זיי גאנץ אינטים נישט געקענט ווערען, ווייל דער פרינץ איז געווען ארומגערינגעלט מיט בעקאנטע, מיט חויף-לייט און ער האט זיך נישט געקענט אבטייסען פון זיי אויף איין מינוט.

עס איז אבער געווען איינער, וואס האט איהם ארויסגעהאלפען — דאס איז געווען גרויספירשט קאנסטאנטין, א פרעי-געזעצענער מענש. צו איהם האט זיך ניקאלאי געווענדעט נאך הילף. ער האט איהם אנגעטרויט, אז ער האט ליב קשעשינסקא און אז ער וואלט וועלען מיט איהר צוזאמענקומען, אבער ער האט נישט וואו. דאן האט איהם דער קוזין אנגעבאטען זיין פאלאץ, וואס גע-פינט זיך אין פעטערהאף, לעבען פעט-ראגראד. ער האט אפגעגעבען דער טענ-צערין דאס גאנצע הויז און אליין האט ער זיך אריבערגעצויגען אין א פאוויל-יאן, וואס געפינט זיך נישט ווייט פון פעטערהאף, און דארט האט זיך ניקא-לאי געטראפען מיט זיין געליבטער.

און אט רופט אמאל ארויס דער טא-טע דעם זוהן און זאגט איהם, אז ער זאל זיך קלייבען חתונה האבען מיט פעפע א דייטשקע, און דער זוהן האט זיך ענטקעגענגעשטעלט, פארוואס ער האט געפאפט א פאטש.

עס איז אוועק א שטיקעל צייט און דער פאטער האט ווידער אנגעפאנגען רעדען מיט'ן זוהן וועגען א שידוך, און ווידער האט דער זוהן זיך ענטזאגט צו הערען אפילו וועגען דעם. דאן איז איינגעפאלען אלעקסאנדער'ן, אז דא מוז זיין די אורזאך א פרוי. ער האט גע-שיקט זיינע בעסטע שפיאנען אויסצוגע-פינען, און זיי האבען איהם געבראכט די ניעס, אז זיין זוהן וואוינט מיט דער טענצערין אין פעטערהאף, און אז דאס איז די אורזאך, פארוואס ער ענטזאגט זיך חתונה צו האבען.

ביים געשפרעך, וואס איז פארגעקומען צווישען פאטער און זוהן, האט דער טא-טע א זאג געטאן:

— איך ווייס, אז דו האסט ליב די טענצערין, אבער איך ווארען דיך, אז עס וועט פון דעם קיין גוטס נישט ארויסקומען, נישט פאר דיר און נישט פאר איהר, ווייל איך וועל איהר פער-שיקען אין סיביר.

ניקאלאי איז א פערציטערטער געווא-רען. ער איז ארויס פון זאל און האט זיך באלד אריבערגעכאפט צו זיין גע-ליבטער, ער האט איהר דערצעהלט וועגען דער געפאהר און זייער פערגע-שלאגען, אז זיי זאלען באלד חתונה האבען. זיי האבען אבער געוואוסט, אז קיין גלח וועט נישט וואגען דאס צו טון. ווענען זיי אוועק קיין קאליש וואס האט זיך געפינען אין יענער צייט גע-בען דער דייטשער גרענעץ; דארט האט ניקאלאי געקריגען א פאס און ביי יע-נעם פאפ אויסגעפיהרט, אז ער זאל איהם התונה מאכען פאר זיין געליב-טער.

ניקאלאי האט זיך צוריקגעקעהרט אין פעטערסבורג, איצט איז ער געווען זי-כער, אז מען וועט אים נישט חתונה מאכען פאר קיין צווייטער — איז דאך זיכער, ווייל קיין צוויי מאל קען מען דאך נישט חתונה האבען. דער פאטער האט מיט איהם ווידער פערפיהרט א געשפרעך. ניקאלאי האט איהם אויסגעזאגט דעם סוד און דערביי האט ער נאך צוגעזאגט בען, אז נישט נאר איז מאטילדא זיין געזעצליכע פרוי, נאר אז ער האט מיט איהר צוויי שעהנע קינדערלעך, וועלכע זי האט זעהר ליב.

אויב דו וועסט איהר פערשיקען אין סיביר, וועל איך זיך אפזאגען פון טראן און וועל ארויסטפאהרען מיט איהר אין אויסלאנד, — האט דער זוהן געווארענט דעם פאטער.

צו יענער צייט האט שוין אלעקסאנ-דער דער דריטער געוואוסט, אז זיינע טעג זענען געצעהלט, און ער האט בעשלאסען, אז עס איז שוין צייט, אז זיין זוהן זאל חתונה האבען מיט דער, וועמען ער, דער צאר, האט אויסגעקלי-בען.

איין מאל האט אלעקסאנדער גערו-פען זיין זוהן און איהם ווידער געפרעגט צי ער דענקט נישט, אז עס איז צייט חתונה צו האבען מיט דער פרינצעסין פון העסען, דייטשלאנד.

דאס איז פארגעקומען אין דער אני-ווערזענהייט פון די וויכטיגסטע מלוכה-מענשען, און עס איז זיי אויסגעקומען צו הערען פון ניקאלאי'ען פאלגענדעס:

— איך קען מיט דער פרינצעסין נישט חתונה האבען. ווייל איך האב שוין לאנג חתונה געהאט מיט א פרוי, וועלכע איך ליב און מיט וועלכע איך האב קינ-דער. פון א ווינקעל איז ארויסגעקומען פאבעדאנאסצעוו, דער אבער-פראקוראר פון היליגען סינאד, ער האט זיך פער-נייגט פאר דעם צארעוויטש און געזאגט מיט א שמייכעל:

— אייער הויכהייט, איהר האט נישט חתונה געהאט. דאס איז געווען א שפי-לעכל, דאס איז נישט געווען קיין געזעצלי-כע חתונה און איהר זייט פריי צו הייי-ראטען מיט וועמען איהר ווילט באר אליין.

עס האבען זיך בעגונען צום צארעווי-טש נאך אנדערע פון די אנוועזענדע, זיי האבען איהם דערקלערט, אז די דינאסטיע איז אין געפאהר, אז דער פא-טער איז קראנק, מען ווייס נישט וואס עס קען פאסירען, און אז ער מוז היי-ראטען מיט דער, וואס איז פאר איהם אויסגעקליבען געווארען.

און ס'קען זיין, אז ער וואלט אויסגע-פיהרט און נישט חתונה געהאט מיט דער וואס איז שפעטער געווארען די געזעצליכע צאריצע. נאר דאס איז גע-ווען די טענצערין אליין, וואס האט איהם איבערגערעדט. ווען ער איז גע-קומען צו איהר און דערצעהלט וואס עס האט פאסירט צווישען איהם און זיין פאטער, האט די געזעצליכע פרוי קשע-שינסקא איהם גענומען איינרעדען:

— פאלג זיי, עס איז נישט די טויי-גע וועגען דיר און מיר. עס איז די מלוכה, עס איז די דינאסטיע, וואס שטעהט אין קאן. האב חתונה און מיר וועלען ביי-ווי קענען לעבען ווי פריער.

ער איז אוועק פון דער געל בטער זיי-נער א געטרייסטער און אין קורצען איז פארגעקומען די פערלאבונג פון דעם צע-רעוויטש מיט דער פרינצעסין עליס, די צוקינפטיגע אלעקסאנדרא. ער האט מיט איהר געהייראט און געהאט קינדער. אבער עס איז געווען א גוט בעוואוסטע זאך, אז אין פעטערהאף אין פאלאץ וואוינט די אמת'ע פרוי פון רוסישען צאר און אז ער האט יענע אמת ליב, אז ער איז איהר איבערגעגעבען מיט ליב און לעבען, און די דאזיגע געליבטע האט אויסגעניצט איהר איינפלוס אויף רוסלאנד נישט הענינער ווי די אפיציעלע צאריצע

די קראַנקען-קאַסע האָט אונטערגענומען אַן אויספאָרשונג וועגן דער בעהאַנדלונג פון יודישע קינדער אין דער סאַנאַטאָריע „אַנין"

מיר האָבען נעכטען געשריבען וועגען דעם סקאַנדאַליעזען פֿאַל פֿון בעהאַנדלען יודישע קינדער אין סאַנאַטאָריע „אַנין". היינט האָבען מיר בעקומען אַ ענטפֿער פֿון דער קראַנקען-קאַסע, פֿון וועלכען עס שטעלט זיך אַרויס, אַז עס איז אונטערגענומען געוואָרען אַן אויספֿאָרשונג, וואָס מיר נעמען אויף מיט צופֿרידענהייט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרטיקעל אין „לאָדזשער טאָגעבלאַט" פֿון 7. ד. ח., אונטער'ן קעפּל „יודישע פֿערזיכערטע און קראַנקען-קאַסע, ווערען געצוואונגען אין סאַנאַטאָריעס צו עסען חזיר און קושען צלמים", בעטען מיר, צו פֿעראָפֿנטליכען דאָס אונטען געשריבענע: זינט עטליכע יאָהר, שיקט די לאָדזשער קר. קאַסע אין זומער סעזאָן, אַרוים קראַנקע און שוואַכע קינדער און פֿערשידענע סאַנאַטאָריעס.

נישט אמת איז, אַז די קר. קאַסע שיקט „יודישע פֿערזיכערטע און אַנדערע פּאַציענטען גאָר און זעהר גליטשנע (און דאָס איז גאַנצען-פּאַלען) און סאַנאַטאָריעס אויף קוראַציע.

אמת איז דאָגעגען, אַז די פֿערזיכערטע און זייערע פֿאַמיליען-מיטגלידער וועלען קוואַליפֿיצירט און די קור-ערטער דורך די קאַסע-דאָקטוירים אונאָפּהענגיג פֿון זייער נאַציאָנאַליטעט. און די ערשטער זענען און ווערען געשיקט אויך יודישע קינדער, און מיר האָבען ביז איצט נישט געהאַט קיין איין אָנקלאַגע וועגען וועלכען ס'איז ערגערען מראַקטירען די יודישע קינדער פֿון די נישט יודישע.

ערגע פֿאָרינגע וואָך, האָט זיך אין דער קר. קאַסע געווענדעט איין פֿערזיכערטער מיט דעם, דאָס ער וויל אַפּנעמען זיין יונגעל פֿון אַנין, צוליב דעם מכלומר'שט מען נישט נוהגען בענעהן זיך מיט די יודישע קינדער. אין קר. קאַסע האָט מען ערקלערט, אַז אויב דער פֿערזיכערטער וויל אַפּנעמען זיין קינד, קען ער עס ברענגען אין די קאַסטען פֿאַר צוריק פֿיהרען דאָס קינד וועט די קר. קאַסע אויך מאָוסטעהרען. ס'איז אויך פֿראַפּאָגירט געוואָרען דעמזעלבען פֿערזיכערטער ער זאָל אַנשרייבען אַ אָנקלאַגע, מיט'ן ציל אָנצוהויבען וועגען דעם ענין אַן אויספֿאָרשונג, אָבער אַזאַ אָנקלאַגע האָט דער פֿערזיכערטער נישט אָפּגעגעבען.

ערשט מאָנטאָג ד. 6 ד. ח. האָט זיך צום פֿאָרזיצער פֿון קר. קאַסע ה' קאַלישאַנסקי געווענדעט דער פֿערוו. מיטגליד ה' מילמאַן מיט אַ אָנקלאַגע, וועלכע איז איבערגעגעבען געוואָרען דורך די עלטערן פֿון צוויי קינדער. באַלד איז פֿעראָרדענט געוואָרען אַ קאָפּיע פֿון דער אָנקלאַגע איבערצוגעבען און דער קאָנטראָל מיט דער בימע דעם ענין אויפֿצוקלערען. נאָכ'ן דערהאַלטען אַ תשובה, וועלען מיר ערשט קענען פֿעסט שטעלען, וויפֿיל אמת ס'איז פֿאַרהאַן אין דער אָנקלאַגע און עווענטועל פֿערנעמען אַ שטעלונג אין דער פֿראַגע. דערווייל וועלען מיר פֿעסטשטעלען, דאָס אין דער אָנקלאַגע איז נישטאָ קיין רייד „וועגען שלאָגען קינדער צוליב אָפּזאָגען זיך פֿון זאָגען „פּאַטשעזש", און אַז פֿאַר אַזעלכעס ווערט מען בעשטראָפֿט מיט פֿינסטער קאַרצער", אַזוי ווי עס איז געדרוקט געווען אין „לאָדזשער טאָגעבלאַט".

צו דער גאַרטען-פֿערווײַלונג פֿון „לינת הצדק"

די רבנית צו דער חלענאָוו-פֿערווײַלונג, וועלכע „לינת הצדק" אָרדענט איין מיטוואָך דעם 15 ד. ח. זענען און פֿולען נאָנג. די פֿערוואַלטונג נעמט זיך די ערנסטע מיה, אַז די פֿערווײַלונג זאָל אַרויסקומען וואָס שענער און אומפֿאַנגרייכער. ביז יעצט האָבען שוין צוגעזאָגט אָנטייל צו נעמען אין דער דאָזיגער פֿערווײַלונג: דער אוקראַינער כאָר, דער בערימטער מעגנער ה' לחבאָווסקי און די אַרטיסטען פֿון „אַררט".

אויך די פֿאַנטאַזיע-לאָטעריע וועט דאָס יאָהר זיין אויסערגעוועהנליך רייך פֿערזאָרגט מיט פֿערשידענע פֿאַנטען. אַזוי למשל, האָבען די פֿירמען: שווײַבלער און גראָהמאַן, וואָרשעווער מאַנופֿאַקטור און אַנדערע, דורך דער פֿערמיטלונג פֿון ה' אברהם כהן, געשענקט גרעסערע פּאַרטיעס וואַרען, אַזוי אַז דער עולם וועט, אויסער פֿערווײַלונג, האָבען די מעגליכקייט פֿאַר 50 גראָשען צו געווינען די ווערטפֿולסטע זאַכען.

ציוניסטישע אַרבייטער-פּאַרטיי „התאחדות"

היינט, מיטוואָך דעם 8 ד. י. קומט-פֿאַר אַ חברים-פֿערזאַמלונג, עס וועט רעפֿערירען דער ה' ד"ר אַ. טאַרטאַקאָווער, וועלכער איז צוריקגעקומען פֿון די זיצונגען פֿון עקזעקוטיוו-קאָמיטעט אין בערלין.

דאָנערשטאָג דעם 9-טען 9 אָוונט קומט-פֿאַר אַ בעריכטס-פֿערזאַמלונג פֿון אַקציאָנס-קאָמיטעט אין בערלין רעפֿערירען וועט ה' ד"ר א. טאַרטאַקאָווער.

די אַרבייט אין דער וואַהל-קאָמיסיע צו די וואַהלען אין דער האַנדעלס-קאַמער

(§) ווי עס אינפֿאָרמירט אונז דער וואַהל-קאָמיסאַר פֿון די וואַהלען צו דער האַנדעלס-קאַמער אין לאָדז אינזש. באַיער, איז דער פּערסאָנאַל פֿון הויפּט-ביוראָ פֿון דער וואַהל-קאָמיסיע איצט פֿערנומען מיט צוזאַמענשטעלען די וועהלער-רשימות, דאָס הייסט פֿון די צאָהלער פֿון אומזאַץ-שטייער. די דאָזיגע ליסטעס זענען צונויפֿגעשטעלט געוואָרען אויפֿ'ן סמך פֿון די צופֿערן, וואָס עס האָבען צוגעשטעלט די שטייער-אַמטען. עס ווערט דורכגעפֿיהרט אַ צוטיילונג אויף יורידישע און פֿיזישע פּערזאָנען, די צוטיילונג האָט דעם צוועק פֿעסטצושטעלען די צאָהל שטים-בערעכטיגטע, די רשימה פֿון יורידישע פּערזאָנען וועט איבערגעשיקט ווערען צום האַנדעלס-רעגיסטער בײַם קרייז-געריכט כדי פֿעסטצושטעלען די פֿיזישע פּערזאָנען, וואָס עס רעפּרעזענטירט יעדע יורידישע פּערזאָן, יעדע יורידישע פּערזאָן וועט האָבען צו עטליכע שטימען, אָפּהענגיג פֿון דער צאָהל בעשעפֿטיגטע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע. כדי פֿעסטצושטעלען די גענויע צאָהל אַרבייטער בײַ יעדער יורידישער פּערזאָן, ס'הייסט בײַ יעדער פֿאַבריק אָדער אונטערנעמונג, וועט די וואַהל-קאָמיסיע זיך ווענדען נאָך צופֿערן צו דער קראַנקען-קאַסע.

די צוזאַמענגעשטעלטע וועהלער-רשימות וועלען אויסגעלעגט ווערען אין די לאָקאַלען פֿון דער וואַהל-קאָמיסיע דעם 19 סעפּטעמבער מיט'ן צוועק צו קענען רעקלאַמירען. די וואַהלען וועלען פֿאָרקומען דעם 28 אָקטאָבער. דער טערמין איז אָבער נאָך דעפֿיניטיוו נישט פֿעסטגעשטעלט.

שרעקליכער צופֿאַל אין אַ פּענסיאָנאַט אין גלאָחנאָ

(§) פֿאָריגען זונטאָג האָט אין פּענסיאָנאַט און גוט ה' זינגער אין גלאָוונאָ פּאַסירט אַ טראַגישער צופֿאַל. אין די מיטאָג-שעה'ן איז געזעסען אויף אַ באַלקאָן פֿון ערשטען שטאָק אַ גרופּע פּערזאָנען, וואָס איז בעשטאַנען פֿון דער 60-יעהריגער פֿרוי טונגמאַן פֿון לאָדז און 3 קינדער. פּלוצלינג האָט דער באַלקאָן זיך איינגעבראָכען און איז אַראָפּגעפֿאַלען. די פֿאָלגען זענען געווען שרעקליכע: פֿרוי טונגמאַן, וואָס איז געפֿאַלען אויף אַ אָרט, וואָס איז געווען געדעקט מיט גלאָז איז שווער פֿערוואונדעט געוואָרען און אויך די קינדער זענען פֿערוואונדעט געוואָרען. נאָך דעם ווי אַ דאָקטאָר האָט איהר ערטיילט די ערשטע הילף איז זי אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין אַ שווערען צושטאַנד אין אַ לאָדזשער שפּיטאָל.

ווען איהר גערט אַריבער די גאַס,
קוקט פֿריער אויף לינקס; איהר קענט בלײַבען אַנ'אײַנציגער קאַליקע. פֿריער גאָר גנפֿינען דעם טויט
היט זיך, מען זאָל אייך נישט איבערפֿאָהרען!

א בעסטיאַלישער מאָרד אין זגערזש

(§) דאָס רוהיגע שטעטעל זגערזש איז געוואָרען אויפֿגעציטערט געוואָרען פֿון אַ בלוטיגען מאָרד. אין אוונט פֿון די נעכטען אויסער דער שטאָט, אויף פּשיבולאַ 40 געפֿינט זיך אַ קנייפּע, וואָס געהער צו אַ געוויסער טאָמאַשעווסקאַ. און דער דאָזיגער שענק קלײַבען זיך צוזאַמען פֿערשידענע אַרבייטער, וואָס פֿערטרינקען דאָ זייערע שווער-אויסגעהאָרעוועטע גראָשענס. נעכטען אַרום 11 אָוונט זענען און דער שענק אַרײַנגעקומען עטליכע מויערער-אַרבייטער און גענומען טרינקען בראַנפֿען. צווישען זיי האָט זיך אויך געפֿונען דער 26-יעהריגער ווילאַדיסלאַוו קאַלאַס. אין עטליכע מינוט אַרום איז אין שענק אַרײַן אויך דער 33-יעהריגער סטעפֿאַן סטאַנישעווסקי, אויך אַ מויערער, וואָס איז באַלד צוגעשטאַנען צו דער געזעלשאַפֿט און מען האָט אָנגעהויבען מאַכען דעם אמת'ען לחיים. אַז דער עולם איז שוין געווען גוט בגילופֿין האָט אויסגעבראָכען אַ קריגערײַ צווישען קאַלאַס'ן און סטאַנישעווסקי'ן, בעת וועלכער דער לעצטער האָט קאַלאַס'ען געגעבען אַ פּאַטש. קאַלאַס, וואָס איז פֿיזיש פֿיל שטאַרקער פֿאַר סטאַנישעווסקי האָט אוהם אומגעוואָרפֿען אויף דער ערד און מיט אַ מעסער אוהם געמאַכט עטליכע שווערע וואונדען אין בלויצע. דערזעהענדיג, אַז זיין קרבן רוהרט זיך מעהר נישט, איז קאַלאַס מיט דער גאַנצער חברה אַנטלאָפֿען. דער שווער-פֿערוואונדעטער איז באַלד דערויף געשטאָרבען פֿון די וואונדען.

אויפֿ'ן אָרט איז אָנגעקומען פֿון לאָדז קאָמיסאַר נאָוואַק, וואָס האָט פֿעראָרדנעט אַ נייעם נאָכ'ן מערדער.

נײַע פֿאַרשריפֿטען וועגען מקבר זײַן מתים

(§) די לאָדזשער שטאָט-סטאַראָסטווע האָט בעקומען אַ ידיעה, אַז אין אינגערן מיניסטעריום ווערען אויסגעאַרבײַט נײַע פֿאָרשריפֿטען וועגען קובר זײַן מתים. לויט דער דאָזיגער פֿעראָרדנונג וועט מען די מתים מעגען מטהר זײַן נאָר אין אַ ספּעציעלער מטהרה-שטוב אויפֿ'ן בית-עלמין. דעסגלײַכען וועט מען די בר-מינן'ס, וואָס זענען געשטאָרבען אויף אַ אַנשטעקענדע קראַנקהייט מוזען דעזינפֿעקצירען פֿאַר דער קבורה און זיי אַרויספֿיהרען אויפֿ'ן בית-עלמין און פֿערשלאָסענע אָרונות.

שווינדלער, וואָס גענאַרען אויס געלד בײַם עולם

(§) דער אויספֿאָרשונגס-אַמט בײַ דער וואָיעוואָדשאַפֿט האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז אין די לעצטע צײַטען ווערען דורך פֿערשידענע אויסלענדישע פֿירמעס פֿערשפּרייט פּראָספּעקטען וועגען פֿערקויף פֿון לאָטעריע-בילעטען, וואָס בערעכטיגען די פֿערקויפֿער ווידער צו פֿערקויפֿען אַ געוויסע צאָהל בילעטען אויף צו קענען געווינען אַ אויטאָ, מעבעל אַ אומזיסטע רייזע א. אַ. עס בעווײַזען זיך אויך אין דער פּרעסע אַנאָנסען וועגען פֿעטע פֿערדינסטען דורכ'ן פֿערקויף פֿון ווערטלאָזע אַרטיקלען. לויט די בעקומענע אינפֿאָרמאַציעס, האָט מען אין די אַלע פֿאַלען צו טון מיט פּערזאָנען, וואָס בעהאַלטען זיך אונטער מכלומרשט עקזיסטירענדע פֿירמעס, וואָס נוצען אויס די גלײַכגילטיגקייט פֿון די בירגער מיט דער הילף פֿון שווינדלערישע קאָמבינאַציעס.

היות ווי קיין נעניגענדע בעווײַזען פֿאַר דער שולד פֿון די שווינדלער איז שווער צו בעקומען און אויך דערפֿאַר, וואָס אין אויסלאַנד ווערט אַזאַ האַנדעל נישט בעטראַכט פֿאַר קיין פֿערברעכען, זענען אַלע אָנקלאַגעס און אַזעלכע פֿאַלען פֿון פֿריהער אויס פֿערמשפּט און די קאָמענדאַ פֿון דער וואָיעוואָדישער פּאָליציי וואָרענט דעריבער די בעפֿעלקערונג נישט אַרײַנצולאָזען זיך אין אַזעלכע טראַנזאַקציעס.

פֿאַלשע 2 דאָלאַר-שײַנען

(§) די לאָדזשער פּאָליציי האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז לעצטענס האָבען אין לאָדז זיך בעוויזען אַ גרויסע צאָהל פֿאַלשע דאָלאַרען-באַנקנאָטען. די פֿאַלשע 2 דאָלאַר שײַנען זענען עטוואָס קלענער און אויך די נומערן אויף בײַדע זײַטען זענען קלענער.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 10-יעהריגען יוביליאום פֿון צענטראַלען סוחרים- און פֿאַבריקאַנטען-פֿערבאַנד אויף לאָדזער וואָיעוואָדשאַפֿט (פּעטריקאָווער 10),
ערשײַנט אין קורצען אַ אילוסטרירטער

יוביליאום-אַלמאַנאַך
(פּראַכט-אויסגאַבע)

אונטער דער רעדאַקציע פֿון י. אַבערזשאַנעק און ד"ר. מ. אַרבאַך.

אין דעם אַלמאַנאַך נעהמט אַרײַן אַ געשיכטליכער איבערבליק פֿון די 10 יאָהר טעטיגקייט, אויך פּאָטאָגראַפֿיעס און אויטאָביאָגראַפֿיעס פֿון די ערשטע גרינדער, פֿערוואַלטונגס-מיטגלידער פֿון די 10 יאָהר, מיטגלידער פֿון די שידס-געריכט און שאַצונגס-קאָמיסיעס, אויך פֿון די מיטגלידער. וואָס האָבען פֿערדינסטען פֿאַר'ן צענטראַלען סוחרים-פֿעראײַן.

אינפֿאָרמאַציעס ערטיילט ד"ר. אַרבאַך אין די מיטאָג-שעה'ן.

אין שטורם פֿון לײַדענשאַפֿטען.

שפּאַנענדער ראָמאַן, פֿול שפּאַנענדע איבער-לעבונגען און ליבעס-אַוואַנטורעס.

(102-טע פֿאָרזעצונג)

— וואוהין וועט איהר געהן, גרעפֿין ?

— דאָס ווייס איך אַליין נישט. עס מוז דאָך ערגיץ זיין אַ שטעטעל אָדער אַ דערפֿעל אין דער געגענד.

— און וואָס וועט איהר טון מיט'ן קינד ?

— מיין ליב קינד — האָט זיך וואַנדאַ געווענדעט צו לידאַ'ן — דו וועסט דאָך מיט מיר געהן ?

— יאָ, מאַמאַ, איך קען לויפֿען — האָט דאָס מיידעל געזאָגט.

— אַליין קען איך אײַך נישט לאָזען, גרעפֿין, אויסערדעם מוזען מיר דאָ איבערלאָזען די פֿערד, די קאַרעטע מיט'ן גאַנצען באַגאַזש — האָט שעלער געזאָגט. וואַנדאַ האָט טרויעריג געקוקט אויפֿ'ן וועג.

— עס איז שוין גאַרנישט קיין מיטעל ? מיר קענען זיך נישט ראַטען, שעלער ? אַנ'אויגענבליק האָט זיך שעלער צוגעטראַכט.

— מיר שײַנט, אַז עמיצער פֿאָהרט דערנעבען — האָט שעלער געזאָגט — איך הער טריט פֿון אַ פֿערד.

מען האָט יעצט דײַטליך געהערט דאָס געטראָטש פֿון אַ פֿערד און באַלד האָט זיך אַ רײַטער בעוויזען פֿון דער ווײַטענס און אין עטליכע מינוט אַרום איז ער צוגעפֿאָהרען צום טויער פֿון הויז.

ער איז געווען געקליידעט, ווי אַ רײַכער פֿערמער און איז שנעל אַראָפּגעשפּרונגען פֿון פֿערד.

— דאָס איז געוויס דער ווירט פֿון דער פֿערמע — האָט שעלער געזאָגט.

— אפשר איז זיין קומען אַ גליק פֿאַר אונז — האָט וואַנדאַ בעמערקט — ער וועט אונז אפשר בעשיצען פֿון די דרײַ רויבערס.

— ... איהם געהן דערצעהלען, וואָס עס האָט בײַנאַכט פּאַסירט מיט די פֿערד — האָט שעלער געזאָגט — אפשר וועט ער אונז געבען אַנדערע פֿערד. אפשר וועט ער אונז אויסזוכען דעם פֿערברעכער.

שעלער איז אַרויסגעגאַנגען אין חויף האָט איהם אַנטגעגען דזשעסי און האָט איהם געזאָגט, אַז דער נײַער ווירט הייסט אויך ווערמאָנט.

שעלער איז אַרײַן אין זאַל, וואו דער ווירט האָט זיך געפֿינען.

די גאַרדינען פֿון די פֿענסטער זענען געווען פֿערהאָנגען און אין צימער איז געווען האַלב-טונקעל. דעריבער האָט שעלער דאָס געזיכט פֿונ'ם פֿערמער נישט גע-קאָנט זעהן. ער האָט נאָר בעמערקט זיין שוואַרצע באָרד און זיינע ברענענדיגע אויגען.

— ווער זענט איהר און ווי קומט איהר אַהער ? האָט דער פֿערמער שטרענג געפֿרעגט.

שעלער האָט זיך טיף אַ נויג געטון.

— איך בין געקומען בעטען איהר זאָלט אונז בעשיצען, סער — האָט ער געזאָגט — די זינגערין מיס עלדענבורג, בײַ וועלכער איך בין דער פֿערוואַלטער, איז נעכטען אַהער פֿערפֿאָהרען.

— וואו איז זי ?

— אונטען, מיין הער, מען איז זיך דאָ מיט אונז שרעקליך בעגאַנגען — און איך בין חושד אין דעם די דרײַ רויבער, וואָס זענען אַהער בײַנאַכט געקומען.

— איך פֿערשטעה נישט, וואָס איהר מיינט.

— מען האָט אונזערע פֿערד טיף אײַנגעשניטען אין די אונטערשטע פֿיס. אַ סיוועלשער שמײַכעל האָט זיך בעוויזען אויף די ליפּען פֿון דעם פֿערמער.

— די פֿערד ליגען און קענען זיך נישט ריהרען — האָט שעלער פֿאָרט-געזעצט - מיר קענען דעריבער ווײַטער נישט פֿאָהרען און מיס עלדענבורג וויל נאָר אַוועקפֿאָהרען.

— דאַן מוז מיס עלדענבורג פֿערלויפֿיג דאָ בלײַבען — האָט דער פֿערמער געזאָגט — מען וועט דאָ מיט דער גרעסטער ראַוי פֿערקוואַמקייט איהר יעדען וואונש ערפֿילען. איך בין גליקליך, וואָס זי בלײַבט דאָ. געהט און גיט איהם דאָס איבער. זאָגט איהר, אַז ווערמאָנט, דער ווירט פֿון דער פֿערמע, וועט אַלץ טון, אום צו מאַכען איהר די צײַט אַנגענעהם.

60-טע קאַפּיטעל

דער פֿערמער ווערמאָנט

אויף אַ זילבערנעם טאַץ האָט דזשעסי געבראַכט שפּײַזען און געטראַנקען אין דעם צימער, וואו עס האָבען זיך געפֿונען די דרײַ בײַנאַכטיגע געסט און דער פֿערמער.

עס איז פֿעראַברעדט געוואָרען, אַז גערי סילווער און קוואַנס זאָל פֿאָהרען אין דער נאַהנטסטער שטאָט און זיך קויפֿען אוניפֿאָרמען, נאָכדעם וועלען זיי צוריקקומען און וועלען דינען אַלס לײַב-וואַך פֿון דעם רײַכען פֿערמער. דערמיט זענען די דרײַ קאַלעגען געוועזען צופֿרידען.

סילווער און גערי זענען אַרויסגעגאַנגען און קוואַנס איז פֿערבליבען אין צימער.

— זי איז דאָ — האָט ער געזאָגט מיט אַ צופֿרידענעם שמײַכעל — איהר האָט גליק, מיסטער סקאָט !

דער פֿערמער איז אויפֿגעשפּרונגען.

— אַלטער טויגעניכטס ! — האָט ער געזאָגט און געקריצט מיט די ציינער — דו האָסט שוין פֿערגעסען, וואָס איך האָב דיר געזאָגט ! אויב דו וועסט נאָכאַמאָל אַרויסרעדען דעם נאָמען, דאַן ...

אָבער דאָ איז דאָך קיינער נישטאָ.

— דאָס גערט דיך נישט אָן, דאָ הייס איך דער פֿערמער ווערמאָנט, זאָלסט עס געדענקען.

— די שיינע זינגערין איז אונטען, וועט נישט וועלען זי אַוועקפֿאָהרען האָט קוואַנס שטיל געזאָגט — איך האָב עס געמאַכט' זי זאָל שוין נישט קענען פֿאָהרען, יעצט מוז זי דאָ בלײַבען.

— גוט, בעהאַלט שנעל מיט אײַערע קאַלעגען און איהר זאָלט גלײַך צוריקקומען.

אין דעם אויגענבליק האָט קוואַנס פֿערלאָזען דאָס צימער און דזשעסי איז אַרײַן צוזאַמען מיט דזשעק'ן, וועלכען זיי האָבען ערשט בעפֿרײַט.

— דאָס איז נישט מיסטער ווערמאָנט ! — האָט ער אויסגערופֿען.

— דאָס איז דער נײַער ווירט און ער הייסט אויך מיסטער ווערמאָנט — האָט דזשעסי געזאָגט.

— ווער ביסטו ? — האָט דער נײַער ווירט שטרענג געפֿרעגט.

— איך בין דזשעק, דער אויפֿזעהער — האָט ער געענטפֿערט — דרײַ שלעכטע זענען דאָ אַהערגעקומען בײַנאַכט און האָבען מיך געשלאָגען, ווען איך האָב זיי געוואָלט אַרויסטרײַבען.

— די דרײַ מענשען בלײַבען דאָ — האָט ווערמאָנט שטרענג געזאָגט — זיי זענען יעצט די אויפֿזעהער. דו געה צו דער אַרבייט און גיב אַכטונג אויף די נעגער, מעהר האָסטו בײַ מיר נישט צו טון. יעצט געה.

דזשעק איז מיט אַנ'אָראָפּגעלאָזענעם קאָפּ אַרויסגעגאַנגען, דזשעסי איז פֿערבליבען אין צימער.

— קום אַהער ! האָט ווערמאָנט בעפֿוילען — איז די דאַמע יעצט אַליין אין צימער ?

— יאָ' סער, זי איז אַליין מיט איהר קינד, דער פֿינס, וואָס איז מיט איהר אַהערגעקומען, געפֿינט זיך יעצט אין צווייטען הויז.

— בעפֿינט זיך נישט אין הויז נאָך אַ דאַמע ?

— ניין, סער.

(פֿאָרזעצונג קומט)

Syndyk tymczasowy masy upadłości firmy: Łódzka Akcyjna Spółka Ubezpieczeń „PAX" zawiadamia wierzycieli tejże firmy, że Sąd Okręgowy w Łodzi na decyzję z dnia 2 sierpnia 1928 r. w trybie art. 511 Kod. Handl. wyznaczył ostateczny czterotygodniowy termin sprawdzania wierzytelności masy, wobec czego wzywani są ci wierzyciele, którzy swych pretensji do masy upadłości jeszcze nie zgłosili aby w terminie do dnia 31 sierpnia 1928 r. zgłosili osobiście lub przez pełnomocników swoje pretensje oraz wręczyli syndykowi lub złożyli je do kancelarji Wydziału Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi (ul. Żeromskiego 115, pokój 64), a to pod skutkami art. 518 Kod. Handl.

Zgłoszone pretensje Syndyk przyjmować będzie w powyższym okresie we wtorki i czwartki w kancelarji Wydziału Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi w godzinach od 11-tej do 12-tej oraz w swej kancelarji przy ul. Zawadzkiej 16a w godzinach od 19 do 20.

Sprawdzanie Wierzytelności w obecności Sędziego Komisarza w dniu 23 i 31 sierpnia 1928 r. w tejże kancelarji Wydziału Handlowego w godzinie 11 w południe, pokój Nr. 64.

Jednocześnie Syndyk zawiadamia, że zebranie przyjętych do masy upadłości wierzycieli celem ewentualnego zawarcia układu pojednawczego i wyboru Syndyka ostatecznego Sędzia Komisarz wyznaczył na dzień 8-go września 1928 r. na godzinę 11 w gmachu Sądu Okręgowego w Łodzi przy ul. Żeromskiego Nr. 115. pokój 64.

Syndyk tymczasowy masy upadłości
firmy:
Łódzka Akc. Sp. Ubezpieczeń „PAX"
J. OSIECKI, adwokat.

„הילף"

צענטראל-ארגאן פון גמילות חסדים-קאסעס אין פוילען,
ערשיינט יעדען חודש.

לייטונג: אויבער-קאמיטעט. רעדאקטאר: פ. חמץ.

ערשינען דער מאי-נומער מיט פאלגענדען אינהאלט:

1. צוריק צום פריהערדיגען... פ. ח.
2. פאגען דער באוועגונג פון גמילות חסדים-קאסעס אין פוילען. געשפרעך מיט'ן פינאנץ-דירעקטאר פון דזשאינט ה.—דור שוויצער. Wuel.
3. באמערקונגען — — — — — — —
4. גאסט פון אמעריקא — — — — י. ח. זאגאראדסקי
5. א מעגדונג צום „דזשאינט" — — — ש. דינער.
6. צו דער ווירטשאפטליכער לאגע אין פוילען — י. בעז.
7. קאמונאלע אינסטיטוציעס און סאציאלע הילף — י. קאמין.
8. א פאר ווערטער צו די יודישע ראטמענער אין פוילען.—F.

פרייע טריבונע. פוגווענצען פון מאגיסטראטען. נייע גמילות-חסדים-קאסעס. פון דער פראקטיק. אנדערע ידיעות.

די „הילף" שטעהט אויף דער וואך לטובת די אינטערעסען פון אלע גמילות-חסדים-קאסעס אין פוילען.

די „הילף" פיהרט א קאמפאניע אין דער ריכטונג צו פארמעהרען די עקזיסטענץ פון אלע גמילות-חסדים-קאסעס און צו בעקומען ארטיגע און מלוכה-סובסידיען און קרעדיטען פאר זיי.

די „הילף" שפיגעלט אפ די עקאנאמישע לאגע פון יודען אין פוילען.

ביי יעדען יודישען געזעלשאפטליכען טוער, ביי יעדען יודישען ראטמאן, אין יעדער יודישער אינסטיטוציע דארף זיך געפינען דער זשורנאל „הילף".

אבאנאמענטס-פרייז- 6 זל. א האלב יאהר; איינציל-נומער—1 זל.
אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע:
Redakja „HILF", Warszawa, Leszno 42, tel. 416-07
Konto czekowe: P.K.O. 15.42

מעבלאווישע שלאסעריי און שווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11/13

אננעהמע פון פערשידענע מאשינען-רעפאראטורען און אויטאגענישע שווייסונגען. בעט.: צום שטריקער-סעזאן פערטיג איך אויס טישען, שפענדערס, מעסט-אפאראטען, שטיגער א. ז. וו.
שנעל און ביליג! שנעל און ביליג

ערשט ערשינען:

ישראל ראבאן.
הינטערן פלויט פון דער וועלט
לידער, — פרייז 2 זל.

ישראל ראבאן.
די גאס
ראמאן פון גרויסשטעטישען לעבען.
פרייז 7 זלאטיס.

צו בעקומען ביי:
Wydawnictwo Sz. Goldfarba, Warszawa, Szczęśliwa 3
אין לאדז (בוכהאנדלונג „קולטורא" פיעטריקאווער 50
(בוכהאנדלונג ש. בערלינסקי, אלטשטאט 12.

„פראצא"

געז. צו פערשפרייטען פראפ. ארבייט צווישען יודישע פרויען און מיידלעך
לאדז, חאלמשאנסקא 21
טעל. 67-15
מאכט דערמיט בעקאנט, אז ס'ווערען ווייטער אנגענומען איינשרייבונגען פון 1. אויגוסט אויף: 1) דאמען-שניידעריי און קינדער-קאנפעקציע,
2) וועש-נעהעריי,
3) האנד-ארבייט,
4) אנדולאציע און מאניקיור,
5) ארטיסטישער האאר-פאשין.
אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט פון 9—1 און פון 3—7 אוונט.

Zagubiono matrykułę

na imię Jakóba Chaima Szmuszkowicza I gim. Żyd. zwrócić w adm. naszego pisma.

30 האנדוועבשטיל ¹⁸/₄

מיט צוגמאשינען פאר טיכער און אנדערע פּחו-רות איינגאנצען אדער טיילווייז צו פערקויפען געניערען צו ערפאהרען וויעזשבאווא 46 פון 8—10 פריה.

א צימער

צו פערמיעטען פאר אן עלטערע אינטעליגענטע פרוי, צו ערפאהרען גדאנסקא 9. וואוינונג 7.

גאנץ לאדז מוז וויסען!

אין פערלויף פון 2 חדשים קען יעדער חאזע-עלעקטריש בעלויכטונג
אין שטוב אויף ראטעס
אויסצוצאהלען וועכענטליך פון 3 זל. אן, נאך אויך אן מאראטען צו רעפערירען, איבער ארבייטען ליסעניקעס אויף גאראנטישעניקעס, פרע-פיקסען פון דער עלעקטראטעכניק אלעס ערלעדיגט ביליג און רעעל נאך די קאנצעסיאנירטע פירמע וואס איז פעראנטווארטליך פאר דער לאדזשער עלעקטראטעכניק
פ. לעווי, לאדז קאנסטאנטינער 58
פראנט-געוועלב. טעטיג פון 8 פריה ביז 11 אוו. אבענ.; שפרעכשטונדען פון 2—3, 8—11 נאכט. עלעקטרישע לאמפען און גאז-טעמפעס מיט 25% ביליגער פון פרייז-קוראנט. פאבריקען פע-קומען 8 פראצענטיגען ראבאט מיט גוטע קאנצעסיעס.

שרייבען
עהן אוי שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער
קאליגראף ל. בערמאן
אין 15 לעקציעס. אויך ווערט געלערנט גוט א יודישען בריף דעם וואס קען
פרייעס. זאוואדזקא 19 פר. 1 אוו.

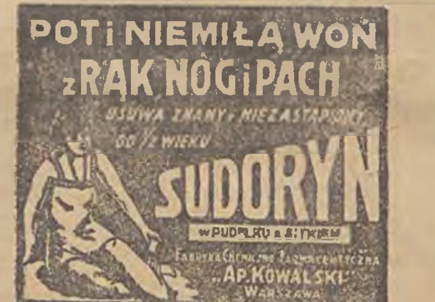

אשרי אדם שמע לי!

לשקד על דלתתי יום-יום
כי הולך בתום ילך בטח
און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניע 52
דאו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען פיטיציעס לויט'ן אוסטעגט, קארגע פראטאקאלן, קלטוואלעס, ושבועקציעסס-פניעס, אויף אלע שטעט אין פוילען הקבען, אינפארציעס, אפעלאציעס, קארגע און ציוילע שותפות-אכטען, איבער-זעצונגען אין אלע שפראכען.
אכטונג
י. מאנטעל-רעסטס-קאנסולענט.

פאר 3 זל.

קען מען באקומען עלעקטרישע ליכט אין שטוב; די אויך ושמליכע רעפאראטורן צו ביליגע פרייזן.
מ. וואלדמאן, אל. קאשטשושקי 21

פיישעז שפראד

ווירד ערלערנט גרינדליך דורך 3 קורסער אגס צו ערפאהרען וסכאדניא 29 וו. 3.

די קראנקען-קאסע פון דער שטאט לאדז

דערמאהנט די ח"ח ארבייטסגעבער וואס שטעלען אליין צונויף די ליסטעס פון אפצאהל פון די פערזיכערטע פאר דער קראנקען-קאסע די אזוי-גערופענע זעלבסט-בערעכענדע פירמעס —
אז די דערמאהנטע ליסטעס פון פערזיכערונגס-אבצאהל פארן לויפענדען חודש, דארפען אונבעדינגט צוגעשיקט ווערען שפעטסטענס ביז'ן 10-טען פון קומענדען חודש איינשליסלעך.
אין שייכות דערמיט ווערען די ח"ח ארבייטסגעבער געווארענט, אז אויב די דאזיגע ליסטעס וועלען צוגעשיקט ווערען נאכ'ן טערמין, וועט מען זיי אננעמען ווערען די פריווילעגיע אליין צו קענען צונויפשטעלען די אבצאהל-רשימות פאר דער קראנקען-קאסע
אין די קראנקען-קאסע וועט די דאזיגע אבצאהלען אויסמעסטען פאר די ארבייטס-געבער דורך צוגעשיקטע צאהלונגס-צעטלען.
גלייכצייטיג מאכט די קראנקען-קאסע בעקאנט אין שייכות מיט די זיך דערנעהנטערענדע האהלען צום ראט פון דער קראנקען-קאסע אז אויב די צאהלונגס-ליסטעס פאר יולי ד. י. וועלען נישט צוגעשיקט ווערען ביז'ן 10-טען אויגוסט ד. י. וועלען די ארבייטסגעבער נישט בלויז ווי דערמאנט פערלירען דאס רעכט צו מעגען אליין בערעכנען די גרויס פון אבצאהל, נאר עס וועלען אויך נישט געגומען ווערען אין אכט די צאהל בעשעפטיגטע ארבייטער דורך די ח"ח ארבייטסגעבער אין יולי, וואס איז אנ-געגעבען געווארען מיט א פערשפעטיגונג ביים בערעכנען די צאהל-שטימען, וואס קומט זיי אלס וועהלער פון צווישען די ארבייטסגעבער.
1098

ראוועז און פארבען

מיר נעהמען אן
צום ראיעז און פארבען
טריקאטאזשען, בוימוואל און וואלענע סחורות
ווי אויך טריקאטען צום אויסארבייטען סוועטערס
Syndycy Tymcz. masy upadł.
Jakób Kestenberg
Sp, Akc.
26 Nowo-Targowa 26

א כיראמאנט,

א גרויסער מומחה און גראפאלאגיע, וואס לעזט ארום פון די האנד-ליניעס, דורכפאהרענדיג לאדז האלט ער זיך אויף ביי ה'
פלעק, נארוטאוויטשא 31
וואוינונג 8
און ערטיילט דאמען און הערען די נוצליכסטע עצות.
האנאראר 10 זל. ביי וויסענשאפטליכע בעגרינדונג 20 זל.

וויכטיג פאר די, וואס פאהרען אויף אורלויב - אפרוה!!

ווילסט איהר אייער אורלויב גוט פערברענגען? ווילסט איהר האבען אנגענעהמע בעזעלשאפט? פאהרט אויף אפרוה נאר אין
פענסיאנאט
„WYGODA"
St. GŁOWNO, Polenice, Wila Pabiańskiego
obok Nowego Otwocka, przy lesie
סטאנציע גלאוונא - פאלעניצע
ווילע פאביאנסקי נעבען נאווא-אטוואצק
שטעהלט: גרויסע זוניגע צימערן. כשר'ע, היגיענישע און גע-שמאקע קיך. הערליכע געגענד. קאנקורענץ-פרייזען 40% ביליגער ווי איבעראל!
בעמערקונג: בעסטעהאנר איז נויטיג מיטצוברענגען.
צו ווענדען זיך דירעקט צו פרוי אפעל אין פענסיאנאט „ווינאדא"
אין לאדז ערטיילט אויסקינפט: א פ ע ל, זגיערסקא 28, אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס, פארטער פון האלב 6 ביז האלב 7 אוונט
(vertical side text:) פאר יונגע מאן, פרוי דער גרופן פאר פערסאנען

א קאנדיטאריי

גוט פראספערירענד צוזאמען מיט א פול-שטענדיגער איינריכטונג, צוליב אבפאהרען פון זאגראניצע צו פערקויפען. צו ערפאהרען קיליג-סקיעגא 86.

ד"ר מעד.
א. ושעבראווסקי
נאז, אוירען און האלז קראנקהייטען נעמט אן נאר אין לעטשניצע
„Vita"
פיעטריקאווער 45
טעל. 47-44 פון 1-2

Zjednoczone Fabryki Maszyn
„UNIA"
dawn. **C. Blumwe i Syn,** Sp. Akc.
BYDGOSZCZ-WILCZAK
י קלטטטע אין פוילען ספעציאל-מאשינען-פאבריק
ליפערט אלס ספעציאליטעט:
קאמפלעטע איינריכטונגען פאר האלץ - בעארבייטונג.
מיט אנפראגען זיך צו ווענדען צום פערטרעטער:
Inżynier G. Praszkier,
Łódź, Zawadzka 16a
Tel. 2- 752.

שרייבט אייערע קרובים אין אמעריקא

אז אויב זיי ווילען מאכען פאר א ביליגען פרייז קען לאדז, זאלען זיי זיך ווענדען אין די אויספלוג (עקסקורסיע) רופט, וואס עס ארגאניזירט דער ניו-יארקער קארעספאנדענט פון „לאדזער טאגעבלאט" ג. אייזנער.

שרייבט אויך אייערע קרובים אין אמעריקא, אז ג. אייזנער שיקט איבער דאלארען קען פוילען און רעכענט ביז 50 דאלאר—1 דאלאר און ביז 100 דאלאר נאר 2 דאלאר.

אלערלעי פוילישע דאקומענטען, ווי בעגלייבטיגונגען (לעגיטימאציעס) אקטען וועגען קויף און פערקויף מיט בעשטעטיגונג פון פוילישען קאנסול, ווערען אויך אויסגעארבייט פאר ביליגען פרייז.

Gustave Eisner 1133 Broadway NEW-YORK City

וועגען אלע
אמנעסטיע-ענינים

אינפארמירט און שרייבט דאס ביורא
„ארגוס", זאכאדניא 36.

פרענומעראציע-פרייז: ... (price line partly illegible)

Redaktor-wydawca H. Hamburski

Tłocznia: H. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 18.